

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

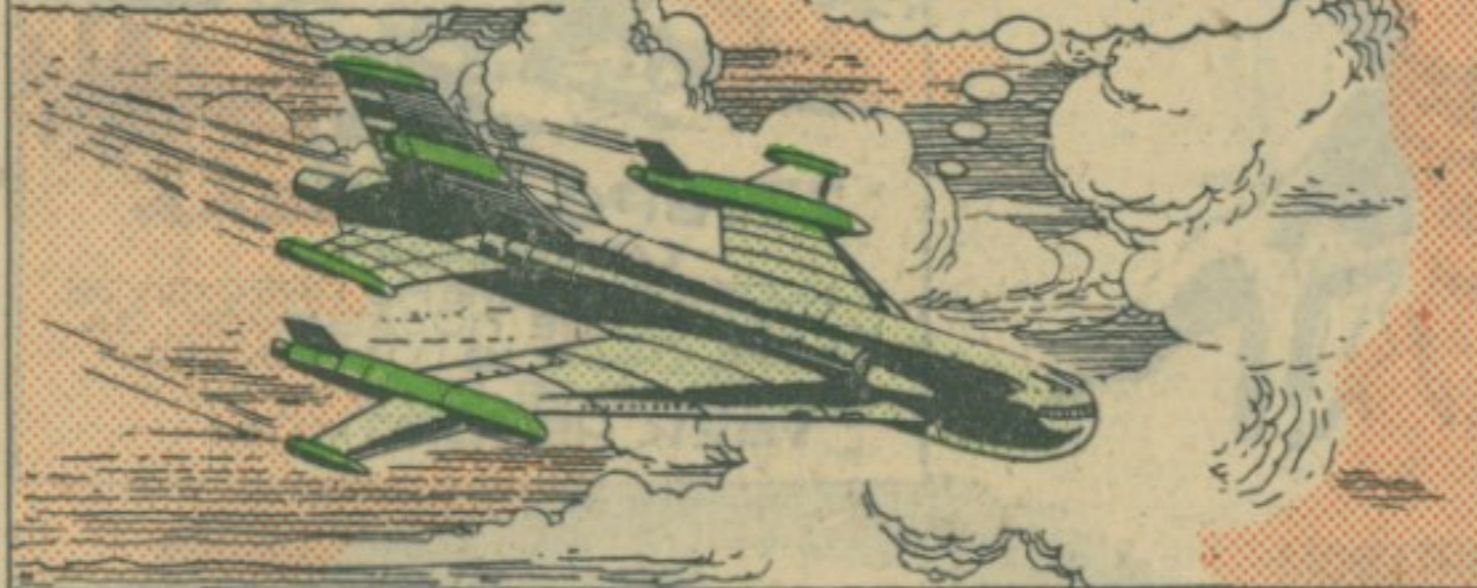
Година XXIV Број 585
Субота, 16. март 1963. год.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

ФЛАСЛОВЕ МИСЛИ
БИЛЕ СУ УПУЋЕНЕ
ДЕЈЛ ДОК ГА ЈЕ
СТРАТОМЛАЗЊАК
НОСИО ПРЕМА
ЊУЈОРКУ...

ДЕЈЛ... ЗЛАТО!
ЦИНИ МИ СЕ ДА
ТЕ ВЕКОВИМА
НИСАМ ВИДЕО!

ПОВРАТНИ
РЕЦЕПИС ЗА
ВАШ ТЕЛЕ-
ГРАМ, ГОРДО-
НЕ! УРУЧЕН
ДЕЈЛУ АРДЕН
ЛИЧНО!

ХВА-
ЛА!

СЛАДНО!
БИЈЕ,
ЗНАЦИ,
НА АЕРО-
ДРОМУ!

НЕМА НИКОГ!
НИЈЕ ДОШЛА!

ДЕЈЛ!
ДЕЈЛ ДРАГА!
ЗАР НИСИ ДО-
БИЛА МОЈУ
ПОРУКУ?

ФЛАСЕ, ЖАО МИ ЈЕ
ШТО НИСАМ МОГЛА
ДА ДОЂЕМ НА
АЕРОДРОМ! БИЛА
САМ ЗАУЗЕТА!
КАКО СИ?

...РУКА? НИШТА! ГЛЕДА-
ЈУМ ТЕБЕ МОГАО БИХ
ДА ПОЛЕТИМ! БАТАЛИ
СВЕ, ДРАГА... И
ОДМАХ ДОБИ...

... НА
НАШЕ
УОВИИД-
ЖЕНО
МЕСТО

ФЛАСЕ...
НЕ МОГУ!

ЗАУЗЕТА СИ?
ПУСТИ СВЕ,
КАЖЕМ ТИ! ТАКО
ТЕ ДУГО НИСАМ
ВИДЕО! ПУНО
ИМАМ ДА ТИ
ПРИЧАМ!

У РЕДУ! И ЈА
ЖЕЛИМ ДА С ТО-
БОМ РАЗГОВА-
РАМ! НАЈИ РЕМО
СЕ У ШЕСТ... НА
НАШЕМ УГЛУ!

ДЕЈЛ!
ЧЕКАМ
ТЕ ВЕШ
САТИМА,
ДРАГА!

ОПРОСТИ ШТО САМ
ЗАКАСНИЛА! МОРАЛА
САМ ДА ТЕЛЕФО-
НИРАМ, КАКО ЈЕ
БИЛО НА ПОЛУ?

О ТОМЕ СИ МИ-
ТАЛА У НОВИ-
НАМА... РАЗГО-
ВАРАЈМО О НА-
МА... О ОВОЈ
ВЕЧЕРИ! ПРВО
РЕМО НЕГДЕ ДА
СЕ ЗАЛОЖИМО
А ОНДА...

ПОКУ-
ШАЛА
САМ ДА
ТИ ОБЈА-
СНИМ...
НЕ
МОГУ!

НЕ МОЖЕШ СА
МНОМ ВЕЧЕРАС?
АЛ' ТО САМ ЈА,
ФЛАС! ВРАТИО САМ
СЕ! НИСАМ МОГАО
ДА ТИ ПИШЕМ И
ОБЈАСНИМ ТИ...

... ДА МИ
ОБЈАСНИШ
ОДЛАЗАК
СА ЕЛТОМ?

ДА! И ЗАШТО САМ МОРАС
ТАКО ДА ПОСТУПИМ
С ТОБОМ! ДЕЈЛ,
МОРАШ ОТКА-
ЗАТИ ТАЈ
САСТАНАК!

НЕ МОГУ!
ОН САМО
ШТО НИЈЕ
СТИГАО!

ЗДРАВО, ДРАГА!
ЈЕСАМ ЛИ
ЗАКАСНИО?

У ОВОМ БРОЈУ: Адмирал
с мейлом. Делакроа. Мед
чудноваша храна. Горила
размешљиви ујурсуз. У
свешћу бројева и фигура,
Анејдоше. „Произвођач“
кише. Трка са шигањима

КРОЗ ВЕКОВЕ

ПОСЛЕДЊИ СТРЕЛЦИ

Лук и стрела као рат
но оружје били су по-
следњи пут употребље-
ни у чувеној „бици на-
рода“ код Лајпцига,
1813. године, када су

Енглези избацили про-
тив Наполеона одред
стрелца. Брзина ко-
јом су ови ратници из-
бацивали и одапињали
своје лукове износила
је 12 стрела у минуту, а
њихов убојни домет
премашивао је 200 ме-
тара.

Наполеон је изгубио
битку код Лајпцига али
не би се могло рећи да
су стрелци много доп-
ринели његовом поразу.

СТАРИ ОБИЧАЈ

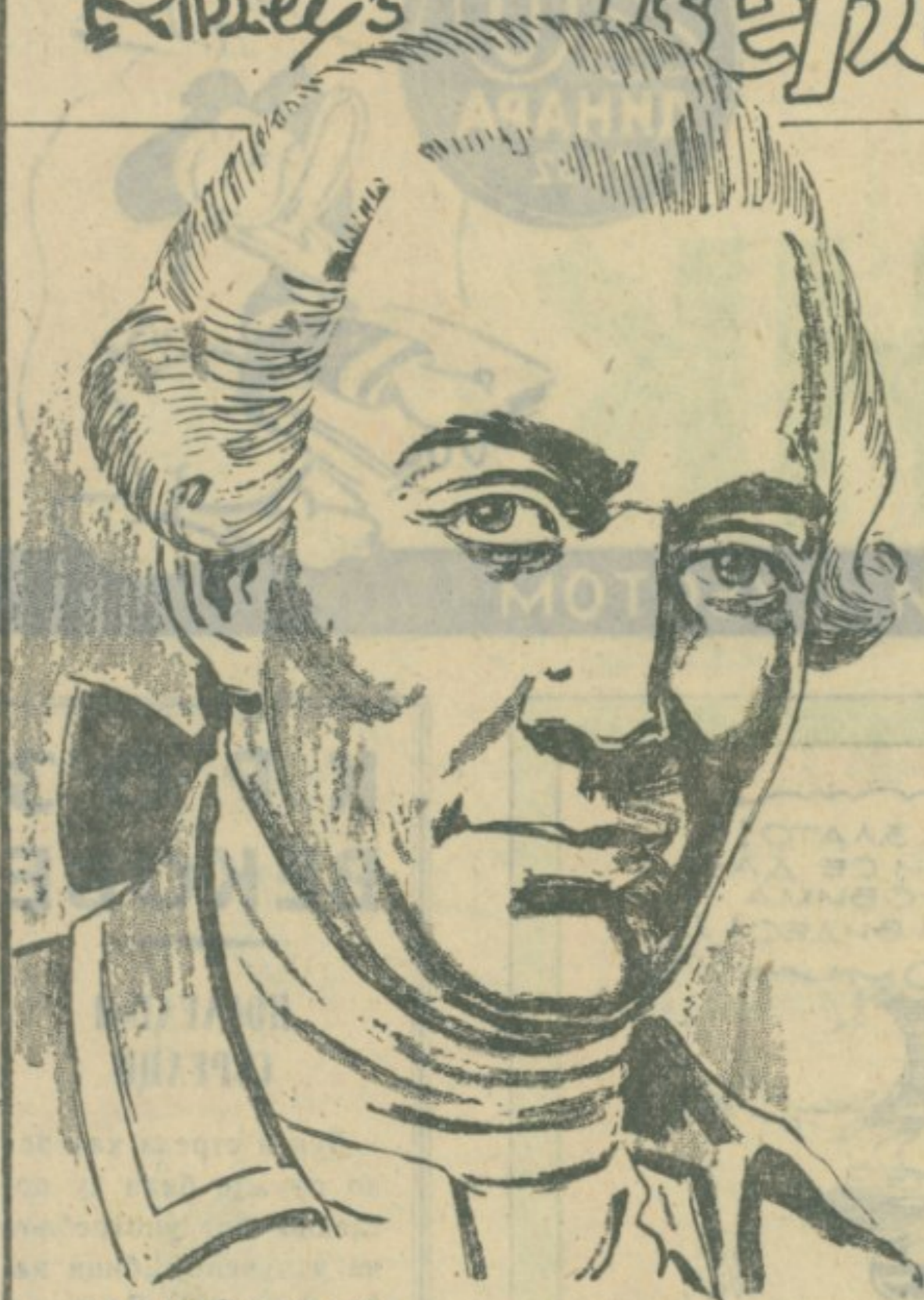
Некултуран и глуп о-
бичај да се зидови ста-
рих грађевина и исто-
ријских споменика на-
рђују и оштећују уре-
зивањем имена и раз-
них изрека веома је
стар. У давна времена
тима се нису забављала
само деца. При раско-
павању Помпеје на зи-
довима храмова и згра

да откривено је око
6.000 оваквих натписа и
потписа. Међу њима и-
ма и таквих какве и ми
често имамо прилике да
видимо: „Овде је био...“
Али, већина текстова и-
ма карактер објаве: о
предстојећим гладија-
торским борбама, о из-
давању зграда у најам,
о изгубљеним стварима
и сличном.

Ripley's

Веровали или не!

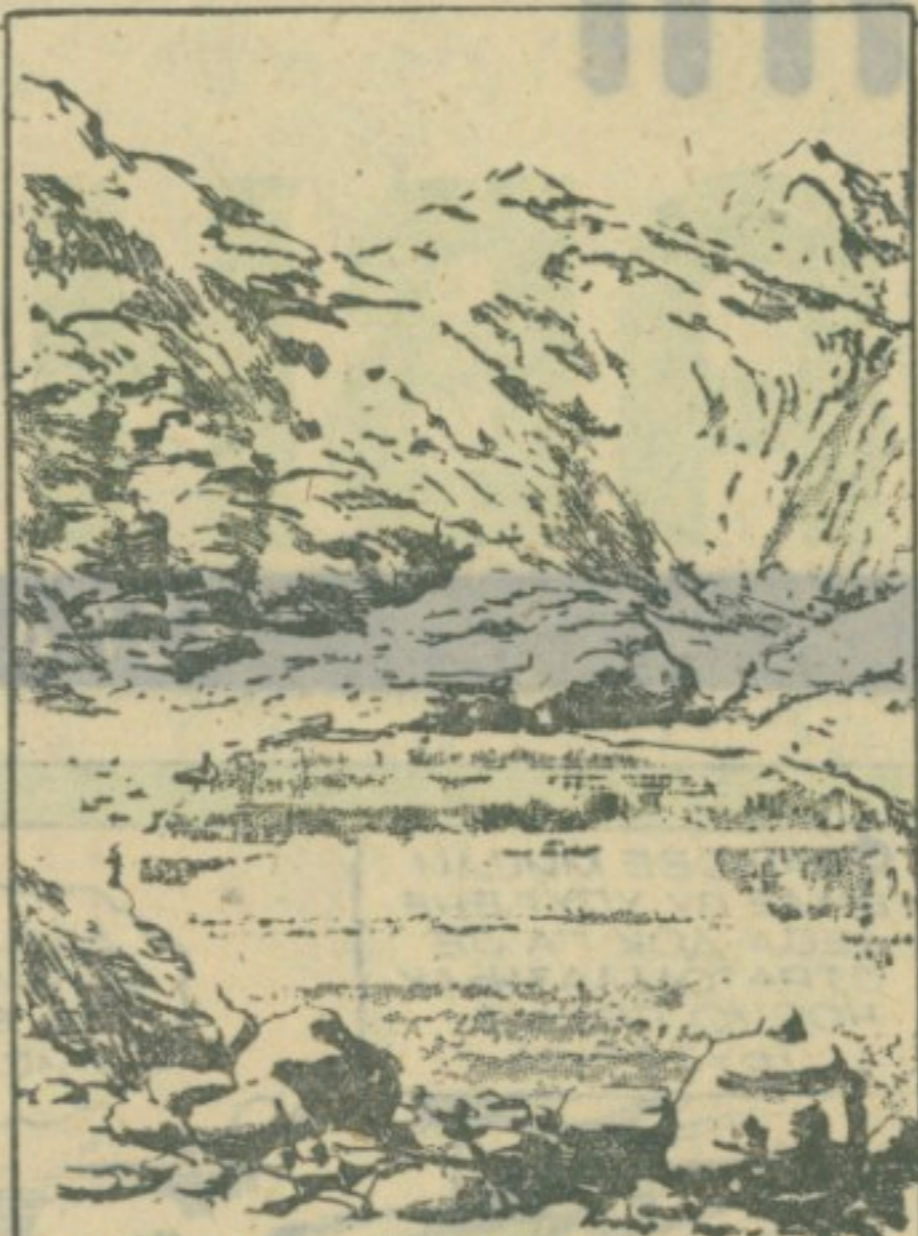

КАПЕТАН КОЈИ ЈЕ КОМАНДОВАО ЧИТАВОМ АМЕРИЧКОМ АРМИЈОМ

КАПЕТАН ЏОН ДАФТИ ИЗ ЊУЈОРКА
БИО ЈЕ ЈЕДИНИ ОФИЦИР АМЕРИЧКИХ
ВОЈНИХ СНАГА ОД 20. ЈУНА
ДО 12. АВГУСТА 1.784. ГОДИНЕ

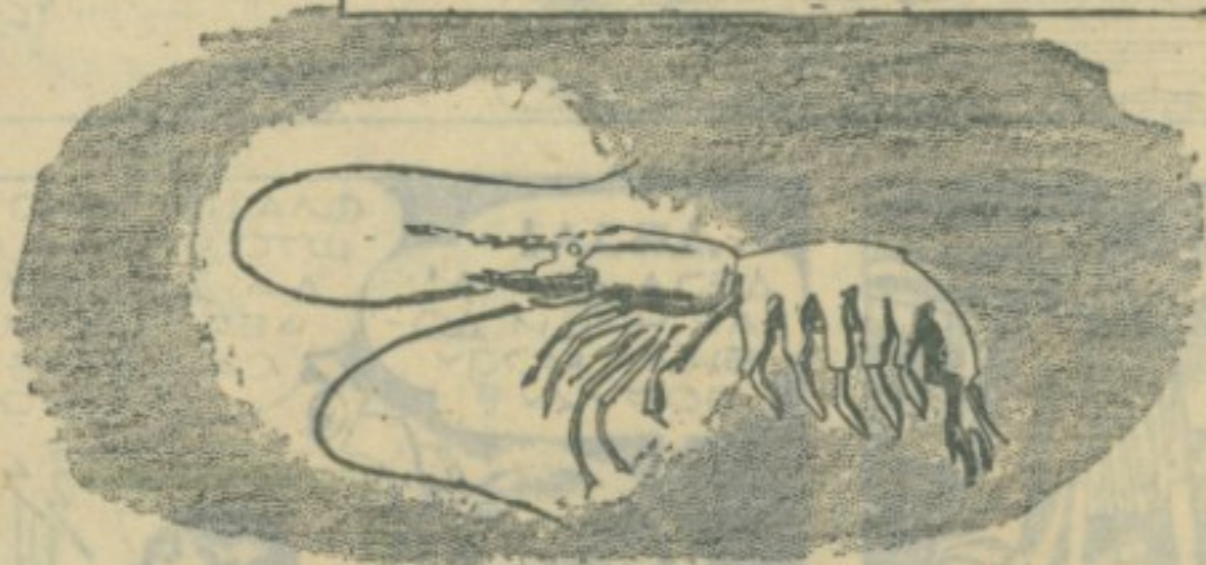
10

ПЛОДОВА
ГРЕЗПОРУТА
НА ЈЕДНОЈ
ЈЕДИНОЈ ПЕТЕЛ
ЦИ УЗРЕЛО ЈЕ
У ВРТУ
ЦЕЈН ЕНДРЈУС
У ВОЈ-ВОЈУ
У АУСТРАЛИЈИ

ЈЕЗЕРО ШЕНФЕЛА

(АУСТРИЈА)
КОЈЕ ПОВРЕМЕНО ПРЕСУШУЈЕ
И ПОНОВО СЕ ПОЈАВЉУЈЕ, ЗА
ПОСЛЕДЊИХ 12 ГОДИНА ИШ-
ЧЕЗАВАЛО ЈЕ 21 ПУТ
УВЕК ЧЕТВРТОМ

РАЧИЊ С РЕФЛЕКТОРОМ

(DANCERHYRA)
ОВАЈ РАЧИЊ КОЈИ ЖИВИ У АТЛАНТСКОМ
ОКЕАНУ НА ДУБИНИ ОД 2.500 МЕТАРА,
ЗАСЛЕПЉУЈЕ СВОЈЕ НЕПРИЈАТЕ У ТАМНОЈ
ВОДИ ИСПУШТАЈУЊИ ЗАРКУ СВЕЛОСТ!

ТРАГ ОД ЗЛАТА

КОЊ БАРОНА ДЕ КАТАС АЛТАС
СОПСТВЕНИКА ЗЛАТНИХ РУДНИКА У МИНАС ГЕРАЕСУ
(БРАЗИЛ)
УВЕК ЈЕ БИО ПОТКОВАН ЗЛАТНИМ ПОТКОВИЦАМА
ПОТКОВИЦЕ СУ НАМЕРНО БИЛЕ ОБЛАШ ПРИКУЦАНЕ
— НА РАДОСТ ПРЕКНИХ НАЛАЗАЧА

© King Features Syndicate, Inc., 1962.
World rights reserved.

ЗВЕЗДЕ

НА БРАЗИЛСКОЈ ЗАСТАВИ
ПРЕДСТАВЉАЈУ САЗВЕЖЂЕ
КОЈЕ СЕ ВИДЕЛО ИЗНАД
РИО ДЕ ЖАНЕЙРА
У РАМУ ЗОРУ
15. НОВЕМБРА 1.889. ГО-
ДИНЕ
У ЧАСУ КАДА ЈЕ БРАЗИЛ
ПРОГЛАШЕН ЗА РЕПУБЛИКУ

ПРЕДСКАЗИВАЊЕ УКУСА ЈАБУКЕ

Стручњаци института за
плодоносно дрвеће кинеске
провинције Лајонинг са успе-
хом су завршили опите који
дозвољавају да се унапред
предвиди укус јабука код мла-
дица добијених путем укр-
штања.

Приликом експеримената би-
ла су узета деветогодишња
стабла јабука која су тек по-
чела да доносе плодове. Пу-
тем анализе сока у изданцима
и лишћу утврђено је да ли ће
у опитним сортама плодови
бити слатки, кисели или кисе-
ло-слатки. Да би се провери-
ла исправност анализа, биле
су извршене упоредне пробе
на већ познатим сортама ја-
бука.

НОВА УЛОГА МЛЕКА

Неки агрономи су прона-
шли да је млеко одлично за-
штитно средство против ште-
точина појединих биљака. У
Америци је постигнут успех
са дуваном. На листовима ду-
вана попрсканим млеком об-
разује се танка скрама која
не допушта мозаичком вирусу
су да продре у лист. У Немачкој
је једна жена агроном постигла
добар резултат с
кромпиром: пре расађивања
кромпир је квасила млеком и
тако спречавала да се рукама
пренесе вирус са заражене
биљке на здраву. Исто дејство
има и пуномасно конден-
зовано млеко и раствор мле-
ка у праху, као и сурутка. Испитивања
се сада врше и за борбу против штеточина
које нападају друге биљке.

НЕОБИЧНА АГЕНЦИЈА

Необична агенција за скла-
пање бракова недавно је ос-
нована у Лондону. Кандидати
треба да буду високи најмање
2 метра а кандидаткиње
1.90 м.

КАЗАЛА САМ ТИ ДА НЕ СМЕШ ДА ГЛЕДАШ
ДОК СЕ ЈА КРИЈЕМ

ДОВО, НЕ ЉУТИМ СЕ ВИШЕ — ОПРОСТИЛА САМ ТИ

МЕДВЕД КОЈИ НЕ ВОЛИ МЕД

Када је новинарка и ау-
тор књиге „Три лава“ Лило
Хес поручила медведића
од једног бостонског трго-
вца, није знала шта ће
тачно добити. У својој по-
руци написала је једино
да мече треба да буде
„љупко“. „Између дасака
видела сам црни нос и не-
што светлију њушкицу“ —
записала је она када је
сандук с медведићем сти-
гао. — „Био је прљав и
много већи но што сам
оčekивала. Такође сам при-
метила две отворене ране
изнад његових очију. Пр-
ва моја мисао била је да
га вратим продавцу, али
изгледао је толико несре-
ћан и уплашен да сам му
дала млека. Попио је око

150 грама и одмах заспао.
Спавао је читавим путем
до моје фарме у Пенсил-
ванији. Моја кола личила
су на том путовању на
праву менаџерију јер су
се поред медведића у њи-
ма налазили један шимпан-
за и још неколико других
животиња.
Кад смо стигли, ослобо-
дила сам медведа и боље
га разгледала. Био је љу-
бак и при том покази-
вао је велико интересова-
ње за шимпанзицу Кристи-
ну. И он се допао Кристи-
нини. Ставила сам га у је-
дан велики кавез у дво-
шту и ушла у кућу да му
спремим храну. Али, чим
сам га оставила самог стао
је горко да јадикuje и да

узнемирено корача по ка-
рцу. Првог дана није ни
додирнуо храну...“
Требао је да протекне
седам недеља па да се
Бимби, како је медведић
добрио име, прилагоди но-
вој околини и да се коли-
ко-толико осамостали. За
тих седам недеља његова
господарица морала је да
га држи у кући, да непре-
станно буде у његовој бли-
зини, да га нутка храном
и да га мази.
„После седам недеља
ствари су постепено поста-
ле нормалне. Као већина
медведа, Бимби је увек
био гладан и јео је све
сем меда. Кристина му је
постала нераздвојни друг
у игри. Из наклоности пре-

ма њој он је чак поку-
шавао да се навикне на
мед јер је Кристина про-
сто обожавала ову посла-
стицу. Али, тек што би га
омирисао, с гађењем је
окретао главу... Шума
око наше куће била је пра-
ви рај за Кристину и Бим-
бија. Као каква деца тр-
чали су кроз њу, играли
се жмурке при чему је че-
сто долазило до малих не-
споразума јер Бимби ни-
кад није имао стрпљења
да „поштено“ жмури док
се његова другарица крила.
Али, сви ти сукоби и мале
свађе завршавали су се,
као и код деце, брзим по-
мирењем и пољупцем оп-
роштаја...“

МАШИНА ЧИТА РУКОПИС

У Сједињеним Америчким
Државама конструисан је а-
парат који чита рукописни
текст с 93 процента тачности.
Апарат преводи писани текст
на стандардни језик симбола
у две етапе. У првој етапи
он препознаје слова, а у дру-
гој дели поједине речи на сло-
ва. Сигнали који показују по-
ложај симбола записују се на
магнетофонску траку. С тра-
ке сигнали одлазе у уређај за
распознавање. Највише гре-
шака догађа се при распозна-
вању слова „m, n, r, u, v.“
Планови за усавршавање уре-
ђаја предвиђају апарат који
ће моћи да чита и небри-
жљиво написане текстове и
то на папиру без линија.

МОЖЕ МУ СЕ ВЕРОВАТИ

— Лепо је имати велику
породицу — каже Алберт Пи-
на, помоћник шерифа у Тук-
сону у америчкој држави
Аризони.

Изјава може да буде прим-
љена као истинита, јер он сам
то на делу потврђује — не-
давно је постао отац двале-
сет и првог детета. Са женом
и четрнаесторо деце од 16 го-
дина до новорођенчета Ал,
он некако излази на крају у
скромном трособном стану.
Седморо одраслих, од 29 до
18 година, живе одвојено, а
неки су већ и ожењени. Сре-
ћан отац жали се само да му
је тешко запамтити имена
све своје деце и намерава да
их одсад обележи бројевима.

У ЗНАК СЕЋАЊА

У Токију постоји споменик
подигнут у знак сећања на
научника Харолда Паркера
који је успео да аклиматизу-
је рибу пастрмку и њоме о-
богати многе реке и језера у
Јапану, што је много допри-
нело не само исхрани станов-
ништва већ и трговини.

БИБЛИОТЕРАПИЈА

Живу дискусију у шведској јавности изазвала је књига доктора Бертила Се дерлинга „Пријатељство с књигама“, издата у намери да подстиче људе на читање. Доктор Се дерлинг сматра да се лечење телес-

них и душевних болести може постићи „библиотерапијом“, специјалном новом науком која ће временом добити све више значаја.
— Књига може да испуни многе задатке — каже

он, — она, чак, може понекад да замени обед, инјекцију опијума и још много шта друго. Ако ми дође човек измучен страхом и нервозан, а прегледом не могу да откријем никакву болест, ја му дам на читање погодну књигу. Приликом следеће посете пацијент је обично сталоженији и моли да му опет дам нешто за читање. Ипак не треба погрешно схватити да књига може увек да замени лек. Само, у извесним случајевима она је у стању да помогне боље него читава кутија пилула. Да би то оценио лекар мора да буде и „библиотерапеут“. Старом, у самљеном човеку, на пример, треба дати да чита неку књигу из „његовог времена“ па неће осећати да је „његово време прошло“ и симп ми, често уображене болести, ишчезнуће. Хронични болесник добиће нову снагу читајући о земљама које је упознао док је био здрав.

„Библиотерапија“ је у зачетку. Иако је други енергично одбацују, др Се дерлинг је ипак успео да заинтересује многе за овај његов метод лечења.

ОГРОМНА РУШЕВИНА

Природна знаменитост Лапоније Кирунаваара не постоји више, бар не онак ва каква је је све до недавно привлачила многобројне туристе. Овај свакако највише фотографисани брег разорен је експлозијом за коју је утрошено 60.000 килограма нај снажнијег експлозива динамита. Дуж 16.000 метара начињено је 1696 бушоти на у које је стављен експлозив и запаљен. Експлозија је била једна од највећих досад извршених у дневном копу рудника иако није избила одјез-

ном. Огромни брег почео је постепено да се распада а тек после једног часа настала је главна експлозија када се у земљину утробу сручило неких 425.000 тона гвоздене рудаче и с њом милиони тона разног стења.

Тиме је завршена ера дневног копа из рудника Кирунаваара одакле је од 1898. године извађено неких 360 милиона тона гвоздене рудаче и разног стења, од чега 208 милиона тона гвозђа прворазредног квалитета.

ЖРТВА СВОЈЕ САВЕСНОСТИ

Деведнаестогодишњи Вилијам Хвонел из Глазгова, по занимању брисач прозора, те што је настрадао због превелике савесности. Пре неколико дана „прошао“ је кроз затворена стаклена врата и при томе задобио тешке повреде по лицу, шакама и рукама, тако да су га морали одвести у болницу. Та иста врата Хвонел је пре тога својим рукама очистио и то тако савесно да му се самом учинило да су отворена.

БРАНА У СКАФАНДРУ

Бетонску брану хидроцентрале Суорва, изграђену 1920. године на реци Стора Луле на крајњем северу Шведске, одавно је већ начео зуб времена. Брану су ремонтирали тридесетих година, али та „закрпа“ није дуго трајала. Јер, хидротехничка постројења на Арктику раде у веома тешким условима. У монолитном бетону бране поново су се појавиле злослутне пукотине...

„Класици“ инжењерства предложили су да се брана појача бетонским луком, али ови радови стајали би малте

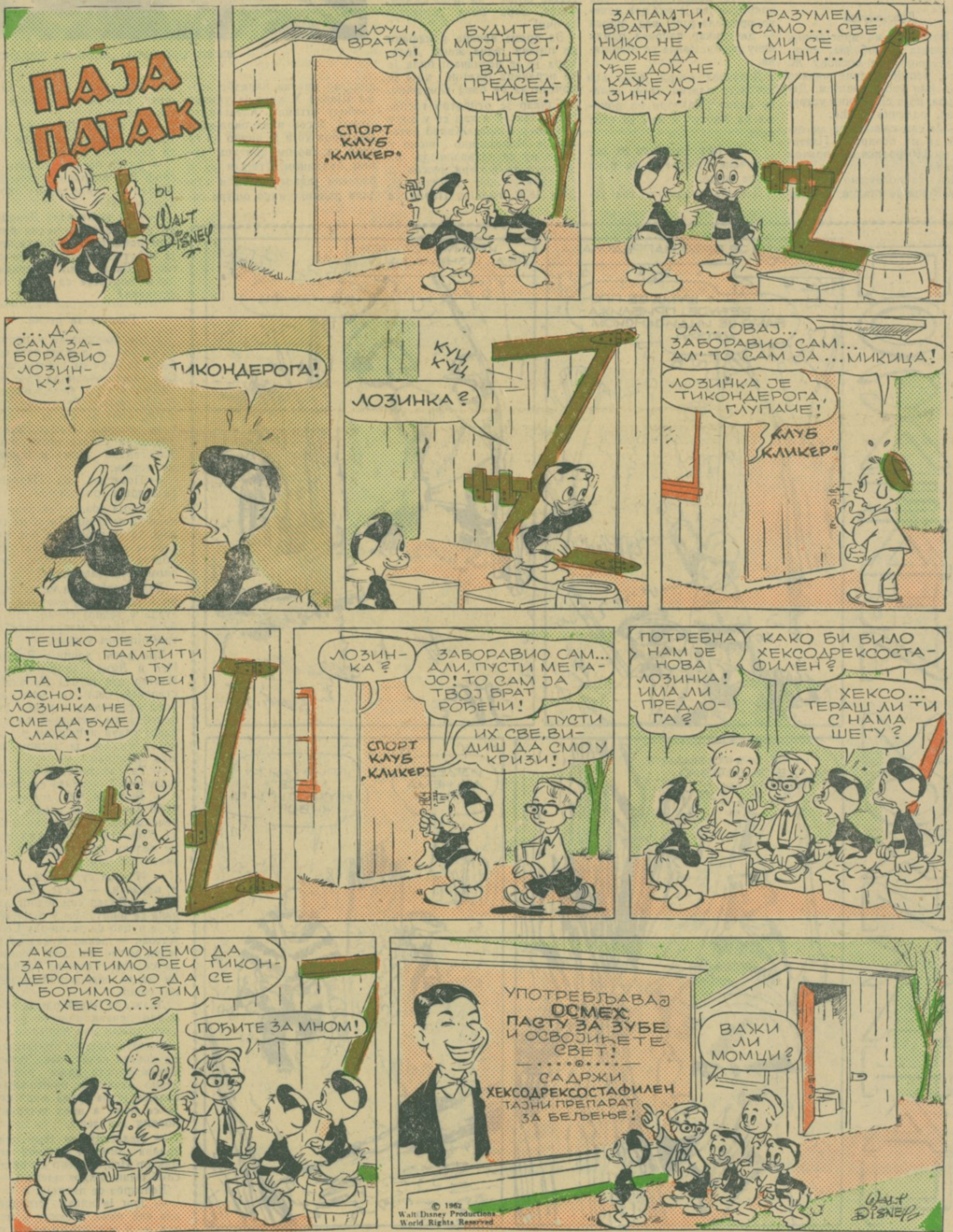
не као и изградња потпуно нове бране. Новатори су поднели други предлог: да се брана одене у танку „одећу“ од пластичног материјала. Једноставно, брзо, јевтино, али... ризично.

Одмеривши све „за“ и „против“, инжењери су одлучили да иду на ризик. Однели су брану у „скафандер“ од пластичне масе (на бази епоксидних смола), који је на неким местима од чврсте гуме. Премаз — плашт напунио је и залепио све пукотине.

Брана се налази под сталним надзором. За сада „скафандер“ је добро штити од воде, снега, леда и ветра.

300 КИЛОМЕТАРА У ЛЕДеној РЕЦИ

Француски спортиста Луј Лурме, специјалиста за пливање у хладној води, извео је за време најљућих фебруарских мразева необичан подвиг. Наиме, он је у леденој Гарони пливао од Тулузе до Бордоа и за четири дана превадио пливачку стазу од три стотине километара. За то време шћинио је свега једну паузу.

ЕЖЕН ДЕЛАКРОА

И поред јаке зиме фебруара 1823. године Ежен Делакроа је изашао са писмом у руци да размисли пре но што га преда на пошту. Већ шест месеци волео је госпоњу Ж.

„Ово што радим ужасно је — понављао је већ по стоти пут. — Сунце ми је најбољи пријатељ, а ја сам постао роб једне жене!“

„Треба прекинути — одлучи он. — Она ће ме разумети.“

И он спусти писмо у сандуче, пун бола, али и нејасног олакшања и пође даље кад одједном зачу:

— Уделите, молим вас! Била је то нека девојка шћућурена поред једне капље. Њен поглед пун молбе и очекивања натерао га је да јој да један франак.

„Али? Те крупне кестењасте очи. Врат као од бронзе... — помисли сликар. — Да ли ме заиста већ прогња лик госпоње Ж.?“

Дивљакуша

Врати се ка просјацињи и погледа је изблиза: личила је много на госпоњу Ж. Само, испијено лице чинило ју је још узбудљивијом. Делакроа, који се обично устручавао, одлучно приђе:

— Ја сам сликар, да ли хоћеш да ми позираш? Платићу ти 2,50 франка, као правом моделу.

Девојка послушно пође за њим. Била је гладна, напољу

Жак де Сињи прича нам узбудљиву причу о догађајима из револуције 1830. год. који је инспирисао Ежена Делакроа да направи своје ремек-дело »Слобода предводи народ«

хићена. Да ли ће то бити крај њене беде?

Боемски живот

Мала Маријана је остала у Улици Жакоб и водила домаћинство. Виктор Иго, пријатељ сликарев често их је обилазио, јер га је занимао њихов боемски живот.

Најзад, у мају је отворен Салон сликарства али су ту слике Ежена Делакроа изазвале читав скандал.

— „Покољ на Хиосу!“ — узвикну један критичар после разгледања. — Боље реците да је то покољ сликарства!

— Стари класични сликари су згранути твојим бојама! — рекао му је Теофил Готје, док је Виктор Иго називао Ежена носиоцем нове романтичне школе.

Једне вечери Делакроа дође кући тријумфујући:

— Откупили су ми слику за 6.000 франака! Сад сам богат! Хајде да идемо на вечеру у „Пале ројал“. Ја лепо кажем: слика мора бити свечаност за очи!

За време вечере у кафани се појави једна жена. Делакроа ју је познавао: била је то играчица Далтон, која је почела да се бави сликањем.

Сликар је отприлико госпоњичу Далтон а кад се у зору вратио у Улицу Жакоб затекао је Маријанино писмо у коме му се захваљивала на доброту за ова три месеца...

Седам година доцније, 28. јула 1830. године, Париз се

ЕЖЕН ДЕЛАКРОА: „СЛОБОДА ПРЕДВОДИ НАРОД“

подигао против наредбе краља Шарла X који је укинуо слободу штампе. Александар Дима, весело и задовољан и Делакроа који је лично на гусара са својом кратком црном брадицом, стајали су у близини једног моста и гледали раднике како оштре са-

бље о калдрму. Дима се одушеви, али Делакроа рече огорчено:

— А после? Да ли ће нам то донети владу која ће бити паметнија од ове?

— Ти си бесан зато што је гроф Ла Рошфуко, интендант Шарло X, обуставио твоје поруџбине!

— Они више воле Давидове ученике или оне из римског доба. Баш их брига што ја већ годинама умирем од глади. Да ли знаш да правим дечје портрете са свега сто франака?

Гаврошева песма

Једна поворка је у пролазу викала да је једна чета одбила да пуца на побуњенике. Сви људи почеше да трче бацајући у воду беле краљевске заставе. Делакроа, спузден, пође за масом. Одједном, испред Богородичине цркве он ухвати испод руке Александра Диму и показа му торањ.

— Погледај, над Паризом се леприша тробојница!

— Твоја крв је узаврела — насмеја се Дима. Ти се не сећаш да је твој отац био посланик а да је твој брат био убијен код Фриланде, под овом истом заставом?

Делакроа ништа не одговори а Дима виде како он не стаде у једној групи, где је била и једна млада жена са тробојницом у руци.

Три дана доцније, Виктор Иго и Дима дођоше на кеј Волтер где је сад Делакроа становао. Они га затекоше пред огледалом, у црном редеготу, са шеширом на чупавој глави и пушком у једној руци док је десном нешто скицирао.

— Ти сликаш себе као побуњеника? — упита га Дима.

— Било је 800 мртвих и 6.000 рањених за слободу, — рече Делакроа бацајући оловку. Хоћу да им посветим једну велику слику коју ћу назвати „28. јул 1830“.

— И деца су се тукла као и одрасли, — рече Виктор Иго. — Видео сам једног дечака са пиштољем у руци који је пуцао на раскршћу Сент Антоан — певао је кад га је један метак погодио. Рецимо да се звао Гаврош. Требало би да га овековечим у једној слици.

Делакроа је већ одмах скицирао дечака који је у рукама држао два пиштоља.

У септембру, он пријатељима показа слику: лево, побуњеник чврсто држи пушку, десно дечак са пиштољима; позади, једна група људи која се бори а пред њиховим ногама два леша.

— Недостаје ти само централна личност — рече му Виктор Иго, — неко ко ће да симболише њихов идеал.

Делакроа се насмеја:

— Још је нисам створио, али већ имам и скицу и модел, — и отворивши врата уведе једну младу жену.

— Па то је наша Маријана! — повика Иго.

Маријана је постала Слобода

— Кад сам те оставио испред цркве Нотрдам — рече сликар Александру Дими, ти си мислио да ћу ићи да се борим. А ја сам пошао да пратим њу.

— Сада сам кројачка радница, — рече Маријана. — Шинем читав дан за један франак и увек сам гладна. Можете мислити да смо сви ми за револуцију.

— Била је диван друг у тежким данима! — рече сликар. — Она једина може бити Слобода која ће водити народ, јер ћу тако да назовем моју слику а о њој ће се дуго говорити.

— Више ми се свиђа наслов „28. јул 1830“. — рече Дима, то ме подсећа на „3. мај 1807. од Гоје.

— Не, — рече Иго — бољи је први. Њих двоје су тако лепо знали да буду сиромашни, не заборавај то, и заступили су слободу!

У Салону 1831. године слика је постигла велики успех. Студенти, радници, читав побуњени Париз је себе препознао на њој. Али, влада краља Луја Филипа није волела да се много говори о тим данима када је дошла на власт. Пошто је Делакроа одликован Легијом части они су му откупили слику али су му је вратили.

Учесници револуције фебруара 1848. хтели су да виде „Слободу“ у Луару. Али, у јуну, после угушивања побуне, слика је однесена на таван. Наполеон III је постао цар. Желећи да за себе прихвати уметнике, он је организовао 1855. године изложбу на којој је Делакроа приказао ову познату слику. Републикани, које је гонила царска полиција, долазили су да је виде, да их ободри њихов идеал.

Једног дана, Делакроа и Дима се умешале у масу.

— Шта је остало из тог времена? — рече Делакроа. — Иго је у изгнанству а наш сан се расплинуо.

— Како се звала та жена? — упита га један радник показујући слику.

— Маријана — изненади се Делакроа. — Она је ишчезла.

— Маријана? Као и наше тајно друштво... А! Господине, чланови Маријане из Анжеа се налазе данас у Калени као робиијаша, јер верују да народ може да стекне слободу.

Радник нестале у маси уплашен што је много рекао. И Делакроа сећајући се да је прошле године Ледри-Ролен био осуђен због свог учешћа у том познатом тајном друштву, рече Александру Дими:

— Веровао сам да сам у овој жени сликао своју младост, а ја сам насликао свој народ!

ГОСПОДИН
ИЗДАВАЧ
МОСКВА
ТАТА

АНЕГДОТЕ

Шта коме недостаје

Поводом премијере неке комедије чији је аутор био један од чланова енглеског аристократског друштва, Џорџ Бернард Шо написао је веома оштру и заједљиву критику. Неколико дана касније аутор комедије и његов критичар срели су се на неком јавном скупу. Увређени аутор обратио се Шоу гледајући га с висине:

— Ви верујете да се нешто разумете у књижевност. При томе ви потпуно заборављате основну разлику која постоји између нас двојице. Ви пишете само за новац, а ја за углед и част.

— Потпуно сте у праву, милорде, — спремно му одговори Шо. — Сваки од нас труди се да стекне оно што му недостаје.

И пре смрти

Бернард Шо имао је обичај да у редовним временским размацима код поште у Ајот Сент Лоренсу писмено поручи поштанске марке за пет до шест фунти.

Чинионица поште била је у то време Џизбела Лит, строга и вредна жена, која је увек била помало на ратној нози с великим књижевником. Једног дана срела је она Шоа у шетњи и није могла да се уздржи а да га не запита зашто он поручује марке писменим путем, кад може по њих лично да дође јер му пошта није далеко.

Шо који је био случајно добро расположен, одговори јој:

— Драга моја госпођице Лит, желео бих да вас упозорим на по вас непроцењиву предност оваквог мог куповања марки. Кад будем умро, ви ћете сваку моју писмену поручбину моћи да продате каквом колекционару бар за по три шилинга.

— Опет нисте у праву, мистер Шо — рече му она — Ја већ сада, за вашег живота, продајем ваше поручбине за 10 до 15 шилинга.

На банкету

После откривања радијума и полонијума Марија и Пјер Кири боравили су извесно време у Лондону где су били позвани на блистав банкет што су га у њихову част приредили енглески аристократи. Марија Кири је на банкету с великим занимањем разгледала драгоцености којима су се жене биле накитиле. Изненада је с чуђењем приметила да и Пјер Кири пажљиво посматра блиставе брилијанте.

Вративши се кући Марија је запитала мужа за узрок његовог необичног понашања на банкету.

— Не знајући чиме да се забавим — одговори јој он — измислио сам себи разоноду: стао сам да израчунавам колико би се лабораторија могло изградити и опремити за камење које је висило о вратовима присутних дама.

ТРКА СА ТИГАЊИМА

Крајем фебруара ове године у два различита града и на два различита континента одржана је једна иста, већ традиционална трка домаћица: трка с тигањем пушим омета. У трци су учествовале домаћице из Либерела, у америчкој савезној држави Тексасу, и њихове супарнице из енглеског града Олнеја.

Стазу од 400 метара победница Мери Берингтон превалила је за 65,5 секунди, док је њеној главној ривалки из Енглеске, Линди Рисби, требало 70 секунди. На тај начин победнички трофеј, сребрни тигањ, после три године вратио се у Америку.

Такмичење у трчању са ометом одржава се између ова два града редовно већ 14 година. Мада су у Олнеју, тог дана сви грађани прегледали стазу очиште од снега, срећа није била наклоњена њиховим домаћицама. Укупан резултат четрнаестогодишњих такмичења је нерешен: седам према седам.

Јужно море

Зојдер-зе је залив Северног мора поред холандских обала. Од морске пучине одвајају га Западнофризијска острва. Залив је постао 1282. године, када се копно спустило и потонуло. Обале залива су ниске, мочварне и учвршћене насипима и уставима. Залив је подељен насипима (са уставима у њима) на Северни залив Ваден-зе и јужни Ајсел-мер. Дубина воде креће се од 3 до 4 метра, а на пловним путевима је до 24 метра. Од 1920. године изводе се радови на исушивању Ајсел-мера. Исушени делови залива називају се полдери. Име залива је холандско Zuider-Zee што буквално значи Јужно море, насупрот Северном мору.

И ОН ЋЕ БИТИ КРИВ

У туристичком проспекту једне мале италијанске вароши пише: „Ми, додуше, немамо криви торањ као Пиза, али ако будете пили наше одлично црно вино причиниће вам се да је и торањ наше цркве крив.“

ДЕЦА КАПЕТАНА ГРАНТА

ПО ДОМАЊУ ЖИЛ ВЕРНА W. DISNEY

ПОДАКО, НАШИ ПУТНИЦИ СУ СЕ ПРИБРАЛИ.

ЖИВИ СМО!

БЕЗ ПОЛОМЉЕНИХ РУКУ И НОГУ!

НИКО НАМ НЕЋЕ ВЕРОВАТИ КАД СЕ ВРАТИМО КУЊИ!

АКО СЕ ИКАД ВРАТИМО...!

ПРЕЖИВЕВШИ ПРАВИМ ЧУДОМ ЗЕМЛОТРЕС И ОДРОЊАВАЊЕ ЗЕМЛИШТА ПУТНИЦИ СУ СТИГЛИ У ДОЛИНУ ГДЕ СУ НАШЛИ ЈЕДНОГ ИНДИЈАНЦА КОЈИ ЈЕ ПРИСТАО ДА ИМ ПОМОГНЕ У ТРАЖЕЊУ КАПЕТАНА ГРАНТА

ДАЛЕКО ОДАВДЕ, РЪАВИ ИНДИЈАНЦИ ДРЖЕ НАСТРАДАЛЕ МОДНАРЕ... ЗБОГ ОТКУПА!

ЈЕДАН ОД ЊИХ МОРА ДА ЈЕ МОЈ ОТАЦ!

ДВА ДАНА КАСНИЈЕ, ДОК СУ СЕ ОДМАРАЛИ ПОД ШИШОВИМ ОМБУ ДРВЕТОМ...

ТА ТУПЊАВА ИЗ ДАЛИНЕ?

ДОЛАЗИ ПОПЛАВА! МНОГО ВОДЕ! ВЕЛИКА ОПАСНОСТ!

ТУПЊАВА ЈЕ ПОСТАЈАЛА СВЕ ЈАЧА. УПЛАШЕНИ КОЊИ СУ СЕ ОТЕЛИ...

ИДЕМ ПО ПОМОЋИ ВИ НА ДРВО!

БРЗО!

ТЕК ШТО СУ ПУТНИЦИ СТИГЛИ ДО ПРВИХ ГРАНА, А ВОДА ЈЕ НАИШЛА...

ВИШЕ! ПЕЊИТЕ СЕ ЈОШ ВИШЕ!

ОГРОМАН ПРОЖДИРУЋИ ТАЛАС СРУЧИО СЕ НА ДОЛИНУ...

НАСТАВИТЕ СЕ

Царски пингвини веома су нежни и брижни родитељи. О томе најбоље сведочи овај снимак: младунче се шћућурило на ногама оца (а можда је то и мајка) да би се заштитило од леденог тла док га одозго греје очеве меко и топло перје. Снимак је начинио један члан америчке експедиције која је дошла на Антарктик да проучава живот пингвина.

Недавно, једног сунчаног дана посетно сам војничко гробље недалеко од Лос Анђелоса. То је велики комплекс земљишта с дугачким редовима мермерних надгробних споменика с бројевима војника и морнара што ту почивају.

Потражио сам споменик с бројем 3759 и ставио на њега букетић црвених каранфила које сам купио на углу улице, испред самог гробља.

То сам учинио — као и сваке године — у част човека који је ту почивао, човека који је у знатној мери био заслужан за добијање рата на јужном Пацифику. Причу о њему причам сада први пут и сем мене све до сада о њему нико ништа није знао. Знао се Марфи. Чак ни он сам није знао да је добио поморску битку у мореузу Сула 1942. године коју историчари рата означавају као прекретницу у читавој јужно-пацифичкој поморској кампањи.

Марфи — никад нисмо знали како му је крштено име — био је стари Ирац, дежмекаст као добро ухрањен голуб и румена лица. Изнад ушију је имао чупаве седе косе и густе чупаве обрве над очима плавим као испрано и избледело радничко одело.

Био је чистач у Депоу за поморске инструктивне филмове у Холивуду. Ова организација имала је дужност да снима наставне филмове за потребе морнарице који су, као нека врста очигледне наставе, обухватили све — од тактичких миролопских маневара до поморских напада.

Марфијев посао је био да одржава чистоту у депоу: чистио је и глачао подове, прао прозоре и спаљивао отпатке.

— Волим да радим овде — говорио је. — Ја помажем вама младинама, а ви помажете онима који ратују да тај рат добију.

Међу првим хитним поруцима које су стигле из Вашингтона био је захтев да снимимо филм у две ролне са насловом „Предузимање офанзиве“. Садржина филма: стратегија у поморским нападима свих врста. Филм је био класификован као „најстроже поверљив“.

Брзина и тајност били су у таквим случајевима од највећег, суштинског значаја. Читав посао морао се обавити у депоу, почев од модела бојних бродова до такозваних „живих“ сцена.

Посао се добро одвијао све до пред сам завршетак. Одобрени сценарио захтевао је крај који би подстицао на акцију. Невоља је била у томе што су завршене сцене захтевале улогу за коју ми нисмо имали погодну особу. Захтевале су једног адмирала.

Пошто у тим ратним данима ни један адмирал није био ван своје дужности, нама се то учинило као непрестива тешкоћа. У депоу је било поморских официра додешених ту на рад, ни један од њих није имао више од 30 година, а тако младих адмирала није било.

Ја сам, најзад, за улогу адмирала предложио Марфија. Уосталом, он је у филму имао да изговори само четири речи.

Старом Ирцу обукли смо кошуљу каки-боје, откопчају на врату. Панталоне нису биле важне пошто су имале да остану испод стола, ван домета камере. На шпикете оковратника кошуље причврстали смо му по три адмиралске звездице.

И сад се сећам како се камера приближила да би у гробу ухватила његово спуштено румено лице, са адмиралском капом забаченом на потиљак. Марфи је био смртно уплашен. Због тога смо не колико минута снимали с празног камером уверавајући га да је посао већ обављен. Рекли смо му да сад може да се „опусти“ а да ћемо ми, тек за сваки случај, снимати још неколико празних кадрова да бисмо утврдили траку.

Марфи је почео да ужива у игри од тренутка када је поверовао да је филм већ завршен. Понављао је сцену као дете кад се игра да би у једном моменту заузео позу какву смо ми баш желели. И да би уживљавајући се у ту игру правим тоном и нагласком узвикнуо:

„Господо, ми ћемо напасти!“

АДМИРАЛ С МЕТЛОМ

Аутор овог чланка је филмски радник и писац сценарија за наставне филмове Ричард Хаблер

Овог пута снимали смо га пуном камером. Филм је хитно послат у Вашингтон где су га одобрили и његове копије су разаслате флоти. „Адмирал“ Марфи вратио се чистињем подова и прању прозора.

— Како? — Видите, капетан се добро сећао адмирала, он је био старији питомац кад је капетан као новајлија ступио у поморску академију у Анаполису. Адмирал је био увек веома љубазан према капетану. Он није могао да се сети адмираловог имена, али се ње

било од већег интереса за читаву морнарицу. Тај филм није створио у њему одлуку, али му је помогао да кристалише своје мишљење. Нарочито онај кадар са адмиралом у тро плану.

— Не носимо се тиме баш много! — Не понесите се? — Запрепашћено ме је питао: — Сећате ли се ви борбе у мореузу Сула?

— Да — одговорио сам. — Радиле смо га на брзину. Не поносимо се тиме баш много! — Не понесите се? — Запрепашћено ме је питао: — Сећате ли се ви борбе у мореузу Сула?

Нико у морнарици не би могао да је се не сећа. У том уском и плитком мореузу једна тешка америчка крстарица срела је и натерала на борбу јапанску флотилу која се састојала од једне лаке крстарице и два разарача. Сва три јапанска брода су потопљена.

— Ваш филм — рекао ми је командант — одиграо је значајну улогу у тој бици. Мени је то познато јер сам био на тој крстарици као млади официр који је преносио капетанове наредбе посади брода.

— Претходне ноћи нисмо открили никакав траг непријатеља (у то време још није било радара) али смо имали сви неко осећање које претходи биткама. Капетан је желео да се опусти и разгали. Али, све наше холивудске филмове гледали смо бар десет пута. Због тога ми је наредио да нам пусте неки наставни филм. Био је то баш овај.

— Да ли му се свидео? — запитав сам. — Командант се насмеши: — Да вам истину кажем, није он много ни видео од филма. Био је забринут. Имао је широка овлашћења и на њему је било да одлучи да ли треба да заметне борбу у случају ако сретнемо непријатељске бродове. Да се бори или да узмакне: то питање га је мучило.

— Схватам, — приметих. — Командант ме оштро погледа:

— Не ради се ту о страху. Мучила га је мисао шта би

ка, старешину, код кога је навика да командује током година постала његов неразлучиви део.

Нисам даље ни покушао да разуверавам команданта и ни сам му рекао истину.

Марфи је умро месец дана по завршетку рата. Сваке године одлазим да положим стручак цвећа на његов гроб. Он никад није служио у морнарици, али ми смо искористили своје везе и издејствовали дозволу да га сахранимо на војничком гробљу. То је најмање што смо могли учинити за човека који је у неку руку извојевао победу у мореузу Сула.

— Не знам како сте успели да наговорите адмирала да учествује у снимању, али капетан се није могао преварити. Један војник може тачно да препозна другог војни-

командантово лице озарило се кад је видео наслов.

— Јесте ли ви снимали овај филм? — запитав је.

— Да — одговорио сам. — Радиле смо га на брзину. Не поносимо се тиме баш много! — Не понесите се? — Запрепашћено ме је питао: — Сећате ли се ви борбе у мореузу Сула?

Нико у морнарици не би могао да је се не сећа. У том уском и плитком мореузу једна тешка америчка крстарица срела је и натерала на борбу јапанску флотилу која се састојала од једне лаке крстарице и два разарача. Сва три јапанска брода су потопљена.

— Ваш филм — рекао ми је командант — одиграо је значајну улогу у тој бици. Мени је то познато јер сам био на тој крстарици као млади официр који је преносио капетанове наредбе посади брода.

— Претходне ноћи нисмо открили никакав траг непријатеља (у то време још није било радара) али смо имали сви неко осећање које претходи биткама. Капетан је желео да се опусти и разгали. Али, све наше холивудске филмове гледали смо бар десет пута. Због тога ми је наредио да нам пусте неки наставни филм. Био је то баш овај.

— Да ли му се свидео? — запитав сам. — Командант се насмеши: — Да вам истину кажем, није он много ни видео од филма. Био је забринут. Имао је широка овлашћења и на њему је било да одлучи да ли треба да заметне борбу у случају ако сретнемо непријатељске бродове. Да се бори или да узмакне: то питање га је мучило.

— Схватам, — приметих. — Командант ме оштро погледа:

— Не ради се ту о страху. Мучила га је мисао шта би

ка, старешину, код кога је навика да командује током година постала његов неразлучиви део.

Нисам даље ни покушао да разуверавам команданта и ни сам му рекао истину.

Марфи је умро месец дана по завршетку рата. Сваке године одлазим да положим стручак цвећа на његов гроб. Он никад није служио у морнарици, али ми смо искористили своје везе и издејствовали дозволу да га сахранимо на војничком гробљу. То је најмање што смо могли учинити за човека који је у неку руку извојевао победу у мореузу Сула.

— Не знам како сте успели да наговорите адмирала да учествује у снимању, али капетан се није могао преварити. Један војник може тачно да препозна другог војни-

командантово лице озарило се кад је видео наслов.

— Јесте ли ви снимали овај филм? — запитав је.

— Да — одговорио сам. — Радиле смо га на брзину. Не поносимо се тиме баш много! — Не понесите се? — Запрепашћено ме је питао: — Сећате ли се ви борбе у мореузу Сула?

Нико у морнарици не би могао да је се не сећа. У том уском и плитком мореузу једна тешка америчка крстарица срела је и натерала на борбу јапанску флотилу која се састојала од једне лаке крстарице и два разарача. Сва три јапанска брода су потопљена.

— Ваш филм — рекао ми је командант — одиграо је значајну улогу у тој бици. Мени је то познато јер сам био на тој крстарици као млади официр који је преносио капетанове наредбе посади брода.

— Претходне ноћи нисмо открили никакав траг непријатеља (у то време још није било радара) али смо имали сви неко осећање које претходи биткама. Капетан је желео да се опусти и разгали. Али, све наше холивудске филмове гледали смо бар десет пута. Због тога ми је наредио да нам пусте неки наставни филм. Био је то баш овај.

— Да ли му се свидео? — запитав сам. — Командант се насмеши: — Да вам истину кажем, није он много ни видео од филма. Био је забринут. Имао је широка овлашћења и на њему је било да одлучи да ли треба да заметне борбу у случају ако сретнемо непријатељске бродове. Да се бори или да узмакне: то питање га је мучило.

— Схватам, — приметих. — Командант ме оштро погледа:

— Не ради се ту о страху. Мучила га је мисао шта би

И ДОБРО И НИЈЕ

Није ни мало пријатно радити зими напољу. Међу оне који и при најнижим температурама морају да раде под ведрим небом спадају и радници бродоградњишта. Да би се тим људима унеколико олакшало направљен је за њих у Шведској капут — који се електрично загрева. Телесна температура радника не мења се јер капут даје стално исту температуру. Јачина струје у трансформатору који загрева вунјакну износи 24 волта, али је незгода у томе што се кутија са трансформатором мора носити у руци.

ЛОНДОН центар филателије

Најважнији центар филателије, са годишњим прометом од 8 милиона фунти — још је Лондон. Збирка чија се вредност цени на два милиона фунти била је недавно изложена продаји и само један њен мали део откупљен је за 85.000 фунти. Вредност марака према каталогу, готово увек се превизира. За ретке примерке паспонирани филателисти са континента плаћају обично више. Тако је на аукцији једна марка са Бермуда постигла цену од 3200 фунти, док је њен власник 1954. године купио за 950 фунти.

МЕД — ЧУДНОВАТА ХРАНА

мим оркањем цветног сока, „нектара“ из разних биљака које дају стотине разних укуса и боја меда.

Док нектар стигне до кошнице на њега су већ деловали ензими у организму пчеле тако да је он разложен на левулозу и декстрозу.

У кошници где су пчеле оставиле те нове супстанце почиње нов процес, можда један од најневероватнијих у читавом процесу стварања меда. Можда бисмо овај систем могли назвати „пчелињи систем за климатизацију“. Група пчела се скупља на

У ствари оне стварају ваздушну струју која пролази кроз кошницу и то тако — да са једне стране пчеле убацују у кошницу свеж ваздух док оне са друге стране покрећу крила да би исисале влажан, загрејани ваздух из кошнице. Да је то тако најбоље се доказује на тај начин што пламен шибце кад се принесе првом отвору бива снажно увучен у кошницу а са друге стране он скреће од улаза.

После заморног дана проведеног на сакупљању нектара пчеле вредно учествују

или чак на четвртину. Интересантно је да је број пчела, одређен да маше крилима на сваком крају кошнице увек пропорционалан потребама.

Једна пчела може да понесе нектара четвртину до половине своје тежине. А када једна пчела тежи отприлике 10.000-део једног килограма, значи да је потребно најмање 20.000 пчела да начине по један лет да би донеле у кошницу један килограм нектара.

Рој од 50.000 до 85.000 пчела успе да сакупи у току једног дана око два и по килограма нектара. Приликом једног одласка у поље пчела може да посети и по шест стотина биљака.

Као извор енергије мед је јединствен. Не постоји ни једна друга врста хране која усваја тако брзо да подигне количину шећера у крви. Изгледа да су антички Грци то врло добро знали јер су њихови атлетичари недељама пре олимпијских игара јели врло велике количине меда.

Давање меда сасвим малој деци, заосталој у развоју показало је одличне резултате.

Мед садржи поред шећера витамине Б, Ц и К као и велики број минерала међу којима бакар, калцијум, фосфор, гвожђе, фосфор, магнезијум, неке ензиме, итд.

Велике количине меда ако се дају алкохоличарима подижу количину воћног шећера у њиховом организму и на тај начин утичу да се они брзо истрезне.

Мало ко од нас зна каквих све врста меда има. Да ли сте пробали мед од малине или од боровнице а да и не говоримо о томе да постоји једна нарочита врста меда која се изводи из Гватемале и која има укус, погодите чега?... кафе — зато што га праве пчеле које сакупљају нектар са биљака кафе.

Атлетичари старе Грчке недељама су пре олимпијских игара јели огромне количине меда

У последње време научници су пронашли да мед које људи од пећинског доба до данас краду од пчела, заиста садржи нека од чудотворних својстава која су му и људи у стара времена приписивали.

Доктор Кемерер са универзитета у Аризони који се налази на челу групе за проучавање својстава меда, тврди да се у њему налази један специјалан састојак који утиче на рашћење али који наука још није могла са тачношћу да одреди. Разумљиво је да је ту још и „чудотворни“ млеч.

Иако још нема најјасније представе о ономе шта мед чини корисним, медицина га врло ефикасно користи на два поља. Дечји лекари су пронашли да он вазредно утиче на јачање беба које не подносе друге врсте шећера. А лекари који се баве проблемима алкохолизма утврдили су да мед има врло снажан „растрежњујући“ ефекат.

Мед представља право чудо и због самог начина како се ствара. Процес почиње са

једном од улаза у кошницу док се друга група окупља са супротне стране, на излазу. Обе групе пчела почињу журбано да лете и машу својим крилима испред та два улаза.

у вентилирању све док се сакупљени слад потпуно не осуши. Неки пут оне целе ноћи не престају да машу крилима. Исцрпљивањем оне смањују тежину и запренију нектара на једну трећину

ГОРИЛА РАЗМЕТЉИВИ УГУРСУЗ

Француски истраживач и природњак Баумгартел често је из шипража посматрао породице горила, слушао њихове »разговоре« а у више махова се нашао очи у очи са горилом који се разметљиво ударао у прса

Данас постоји само једна врста горила која је подељена у две подврсте: низијске горице (gorilla gorilla) и брдске горице (gorilla beringei). Када говоримо о »мојим« горилама мислим на циновске брдске мајмуне из Западне Уганде.

Најчешће сам сретао горице који живе у породицама од три до шест чланова, али једном сам наишао на групу од осамнаест горила. У проређеном висинском шипражу наилази се и на банде од по двадесет чланова. Мање групе сачињавају отац, мати и деца. Мужјак је неприкосновени господар и приликом »шетње« често гурка женку да би брже ишла. Мати се брине о деци коју прекорсва и подстиче.

У породици горила влада слога и добро разумевање. Малишани се до миле воље играју и скачу по леђима и раменима оца породице. Међутим, ако претерају, овај му да их испраши. Мужјак се некипут разјари преко мере. Видео сам једног како је дохватио женку за ногу, замехнуо и без милости је бацао у провалију, али су ипак чешће идилничне породичне сцене — када се женка нежно наслони на раме мужјака, грдосије и заштитника.

У већим групама са више мужјака, један је ипак господар. Када престари млађи га изазива на двобој и победени из те немилосрдне борбе бива изгнан из групе. Један ловац ми је причао о неком чувеном горици, »старцу« из Камеруна, који је у једном таквом двобоју био тешко рањен, али је изашао

као победник и задржао ауторитет који му је донео »круну«.

Горице сваке вечери граде друго гнездо за починак: обично од лишћа, траве и грана, али тамо где има бамбуса постају спретни архитекте који праве заклоњене платформе високе више метара и сличне зградама на коју наших предака. Старшина породице ради предостројности најчешће спава доле, на голој земљи. Као и примитивни људи и горице лежу са смирајем сунца а устају у освит зоре.

Циновски мајмуни размножавају се спорије него људи. Женка никад не донесе више од једног младунца на свет. Горила сазрева нешто раније од човека, око дванаесте године, али се никако не може тачно утврдити колико година може да живи. У зоолошким вртovima његов век износи око 50 година.

Висок преко два метра и тежак до 250 килограма, горила је страх чак и за највеће биволе и слонове. Али, он није зла звер.

Ако људи приђу врло близу горилама они их само љубопитљиво посматрају. Међутим, није пожељно пресећи

пут горици кад путује или је кренуо у лов. Иначе присуство људи нимало га не узнемирава. Једном приликом позната научница је са двадесетак метара угледала мужјака како наслонен на стабло седи као у удобној фотељи скрштених руку на грудима. И мада је она ту остала, наравно примећена, неко време, он се није ни померио.

Морам одлучно побити тврђење да је горила најопаснија звер Африке. Мој пријатељ који се у царству горила увек креће без оружја поставља свој логор свега 30 до 50 метара далеко од њихових насеља. Пробудивши се једне ноћи, чуо је поред себе снажно дисање. Од мужјака, плећатог као стена и утонулог у дубок сан, делио га је само један жбунић. Кад је у помрчини легао да почине није сигурно приметно горицу или се овај, жељан друштва и веће сигурности, припуцао покрај човека.

Често се дешавало да маме-горице са бебом на грудима седну на исту грану на којој се већ налазио мој пријатељ, као да су се толико навикле на њега да желе његово руштво.

Други научник сматра да није препоручљиво приближити се горилама кришом. Боље је најавити свој долазак батом корака и крикањем грана да не би имали утисак да су прогонени.

Горила као да је свестан свог чудовишног изгледа па некипут, да ли из угурсузука или ради своје безбедности, са много лукавости преплаши човека. Угледа ли неку повећу групу људи он брзо пошаље породицу подаље, а сам се сакрије у заседу. Кад му се приближе — он бане пред њих, изазове пометњу а затим се полагано удаљи.

Мој други искусни пријатељ је у стању да по мирису, са доста велике удаљености открије горице. Они одају неки чудан мирис ласни од кога ја добијам лаке грчеве у стомаку. Једном приликом кренули смо нас двојица у посету горилама.

Прво упозорење кад смо ступили на њихову територију било је испрекидано гуњање у ритму. Затим кратко лајање а онда дивљи крик који се може чути миљама далеко. Запукетале су гране и један велики жбуј пред нама се отворио. Из лишћа је банула скоро пред наше ноге огромна, тамна маса горице. Нов крик и потмуло добошање изгледало је као последња опомена. »Побећи!« — помислих. Међутим, ноге су отказале послушност. Крици

и ударање шакама у груди као у какав огроман бубањ смењивали су се у правилним размацима. Били смо тако близу грдосије да сам осетио несносан притисак у глави од страха који ме је потпуно паралисао.

Хладнокрвни пријатељ је имао храбрости да уклони по следње гране и нађе се готово очи у очи са циновским црним колосом, оличењем најсуровије природне снаге. Горила је жестоко клатио главу обраслу сивосребрном длаком. Крвавих очију моћно нас је право у лице и изгледао изван себе од јарости. Онда је разјалио чељусти и показао своје циновске очњаче као у најкрволочнијег месождера — проломно се његов ужасавајући крик. Са узбуђењем сам пратио горицино трескање огромним пеницама, у уједначеном ритму, по пространом и мањавом грудном кошу.

Као по обичају одиграо је своју добро одгумљену улогу застрашивања која је требало да обезбеди довољно времена његовој породици да стигне до скровитог места.

Иако смо се били још приближили, горила је извео своју последњу бравуру: испрвио се као зид, висок преко два метра, испружио своје дуге »руке« и као махнит почео да тресе једну велику грану. Пошто то није пореметило наш мир, откинуо је грану, излomio је на комаде и одлучним покретом бацао их пред нас. Међутим, ништа се није догодило. »Стари« као да је био љут што смо демаскирали његов блеф и што се још налазимо пред њим. Лично је на комедијаша који се посрамио. Гуњајући почео је да узмиче. Пео се кроз жбуње према брежуљцима где су се чланови његове породице склонили.

Питао смо се у чуду шта ће једном биљоједу зубна сечива као у месождера. У ствари она му служи само за одбрану и застрашивање. Чак и леопард уздрхти када их угледа.

Горице лају као фокке и грокћу као свиње. Међутим, сваки звук који произведу има значење и изражава извесно расположење. Једном приликом у унутрашњости шуме зачули су се гласови. То су шест горила седели испод једног дрвета тако занети »живим разговором« да нису примећивали никога. Гласови су били као »људски« да су чак и добре познаваоце дунгле могли преварити.

Један научник је дуго проучавао њихове гласове и упо знао њихов »речник«. Често је ноћу ступао у »разговор« са удаљеним горилама. Починио увек пискавим »ху-ху-ху« а настављао дубоким »клик-клик-клик«. До ових гласова је дошао кад је једном приликом неки стари горила »разговарао« са друштом. Тада се пробудио његов младунцац и почео да лаје. Мати га је умиривала као што чине и наше мајке. Али како то није помогло узнемирени отац је почео да виче на свог наследника »клик-клик-клик« и »ху-ху-ху« као кад наши очеви кажу: »Ућути, или ћеш добити по туру«.

У ЗАГРЉАЈУ РОДИТЕЉА

обојница нашли на педу. Било је тешко да ја изиђем из кавеза а да и он не пумгне поред мене. Ипак, успео сам да се ослободим његовог загрљаја и да напустим кавез и отада више у њега не улазим. Гају недостају наше игре и кад код пројем покрај његовог кавеза он тресе решеткама позивајући ме у посету. Али, никако не треба помислити да смо се посвађали; још мање да смо постали непријатељи. И сада ка да је добро расположен ја се усунујем чак да му кроз решетке ставим прст на уста сигуран да ме неће угристи! Педесет петогодишњи Лори Смит прави је живи лексикон о горилама.

Главна ствар је разумети њихов менталитет — каже он. — Као и сва друга животиња њима је, да би били срећни, потребно друштво. А баш као и људи, они су индивидуалисти и своје симпатије и антипатије јасно изражавају. Йуди често и радо тарде да су горице веома зли. Сигурно да многи људи то кажу и за Гаја. Али, мој горила само брани свој животни простор када му се неко сувише приближи. Једном

је чак угрљао неког човека који се, из радозналости, био готово приљубио уз његов кавез.

Смит слободно прилази Гајевом кавезу и кроз гвоздене шипке храни га бананама. Гај долушта свој чувара да га чешка по косматим грудима и да му чак, као што смо већ рекли, ставља прст на уста.

Гај има страховите зубе — каже Смит — али од њих су још много опасније његове канце оштре као бријачи.

На питање да ли горице из ражавају задовољство и добро расположење на тај начин што се песницама ударају по грудима, Смит каже:

— Свакако и тај знак задовољства веома је изражан. Гај то чини сваког јутра. Када га у току дана први пут видим ја се, пролазећи покрај његовог кавеза, ударим неколико пута по грудима. У истом тренутку одјекну, као тутава, његови ударци песницама по огромном и снажном грудном кошу. То је наш начин поздрављања...

ЈЕЗИК

Зато што се њиме утврђује укус свега што преко уста уносимо у организам, језик је и добио име »орган чула укуса«. Поред ове главне функције језик има и знатног учешћа у говору: првенствено помаже да се створи низ гласовних модулација. Временом, то је постала његова главна функција поред учествовања при жвакању.

Исти задатак језик нема и код животиња. Основна улога — при говору — отпада. А што се тиче јела ту он веома помаже, али његова је улога и у другом. Много пута смо имали прилике да видимо како пас у топле летње дане лењо опусте језик или мацу како вредно лиже шапе, сретали смо овицу, краву или коња како једу и нисмо се зачудили што се при том ничим не помажу.

Да смо мало боље посматрали видели бисмо како ове животиње веома вешто и тачно захватају одређене количине, макар и сасвим мале, траве или хране и то углавном језиком. Деца са села знају како крава или оваца пажљиво умивају језиком своје теле или јагње. Видели смо и како животиње лижу своје ране или ране друге животиње.

Код животиња где је улога језика била незнатна — он

је закрљао. Код којих има само помоћни карактер он је слабо развијен а где су његови задаци озбиљни он је чак снажан.

Најбоље ће се то видети из ових примера: знамо да камелеон веома лако и брзо мења боју према средини у којој живи и то нас је зачудило и по томе смо га запамтили, али смо олако прешли преко чудне особине његовог језика који му је једино средство за прибављање хране — он му замењује руке јер њиме истовремено и хвата и уноси храну у уста.

Сличан је случај и код мравоједа који има веома дугачак језик. Детлић кроз рупу направљену тврдом кљуном, завлачи језик дубоко под кору дрвета или у канале и одатле вади ларве и инсекте који ту живе.

Чудно грађена жирафа веома спретно језиком докучује траву кроз жичану мрежу у зоолошком врту. На нашој слици се види пустињски варањ који се својим рачвастим језиком веома вешто помаже. И у једном и у другом случају, а има их безброј, види се да је језик веома важно и веома снажно оружје, али мало слично органу који служи само или углавном за спознавање.

Горила је тако усамљен!

Ево још једног мишљења о горици:

Лондонац Лори Смит има само једну истинску страст у животу: љубав према горилама! Смит је шеф чувара одељака за мајмуне у лондонском зоолошком врту. Он толико зна о човеколиким мајмунима да се сви зоолошки вртови у свету обраћају њему за саветом. Лоријев највећи љубимац међу мајмунима је »Гај«, масиван, преко две стотине килограма тежак горила-мужјак који је пре 16 година у-

гледао свет у Камеруну. »Гај« је први горила који је после другог светског рата био »извезен« из Африке.

Смит и Гај су постали добри пријатељи. »Он ми је чак допуштао да јашем на његовим леђима — прича Смит — све док једног дана није покушао да ме спречи да изиђем из његовог кавеза. Није хтео да ми нанесе зло: једноставно није желео да остане сам. Том приликом смо се мало порваљ, тако да смо се

Где расте карагана

Караганада је град у Казахстанској ССР. Лежи у пространој и благо заћаласаној равници, у центру Карагандског угљеног басена. Има 4 фабрике које производе рударску опрему, фабрике грађевинског материјала (грађевинске елементе од армираног бетона, цемент, циглу и друго), као и више предузећа прехрамбене и

конфекцијске индустрије. У њему су политехничка, медицинска и виша педагошка школа, поред средњих стручних школа, 5 научно-истраживачких института и других установа. У граду живи преко 400.000 становника. Има му потиче од жутог багрема карагане, док на казах-станском карагане значи место где расте карагана.

По имену племена

Каракас, главни град Венецуеле, лежи на 950 м надморске висине, а 13 км од обале Каријског мора. Са својом луком Ла-Гваиром повезан је железничком пругом и аутострадом. Каракас има преко 1,1 милион становника (са предграђима), предузећа прехрамбене, текстилне, кожарско-обућарске, хе-

мијске, металско-обрађивачке, цементне и друге индустрије, музеје (Национални, Уметнички, Природних наука) и универзитет. Град често страда од земљотреса (најразоријнији је био 1812. године). Основали су га Шпанци 1567. године на месту индијанског села племена Каракас, по коме је град и добио име.

КАШЕШАНОВА КЋИ

ПО НОВЕЛИ
А.С. ПУШКИНА

ЖИВОТИЊЕ СУ СИГУРНИЈЕ

На улицама и путевима дешава се велики број аутомобилских незгода у којима већином лакше или теже страдају пешаци било због своје непажње било због непознавања или непоштовања саобраћајних прописа. Са животињама већ није тако. У њих ји сигурнији инстинкт али су, изгледа, и дисциплинованије од људи — закључили су научници који се баве проучавањем психологије животиња.

До пре неколико година на друмовима северне Немачке, где има много јежева, налазило се на безброј њихових тела прегажених аутомобила ма. Сада тога већ нема.

Свакако не зато што су утамањени него зато што су се повукли из тих опасних зона.

Амерички психолози животиња посматрали су гуске. И њихове колоне сада се пред опасном прекидају: чују ли да се приближава ауто оне се раздвоје и сачекају да опасност прође.

У градском саобраћају врапци и голубови су стекли праву вештину и „знање“: са колоница ни да се макну док не позобају и последњу мрвицу. Возачу се причини да је птицу прегазно кад... она одједном прхне испред токова. Често и не узлети. Врапци као да пркосе опасности, али се ипак понашају мудро: између токова им се не може ништа десити па мирно стоје где су се затекли.

Бечки доктор Фердинанд Брунер забележио је своја запажања о псима — најопретнији су пси луталице. На главној улици Беча виђен је један пас који би увек сачекао зелену светлост, чак и он да ако људи око њега то нису чинили већ и при црвеном сигналу претрчавали на другу страну.

Утврђено је, међутим, да пси не распознају светлосне сигнале. Шта је онда томе псу служило као путоказ? Свакако слух: по брујању мотора сазнао је кад се неки аутомобил зауставио. Од мотора који ради у празно пас се није бојао. Запажено је и то да је други пас мирно прелазило коловоз иако је иза угла — што није могао видети — стајао тежак камион са запаленим мотором. Другом приликом истом улицом је пролазио аутомобил и овај пас га је сачекао да прође.

ПРОЦВЕТАЛА ПУСТИЊА

По други пут у дугом периоду од пола века, пустиња Калахари у југозападној Африци личи на рајске вртове са својом сочном травом, шареним цвећем на пољима и воденим птицама на језерима у којима се огледају не бо без облака и црвенкасте дуне. Иначе, ова област је гола, покривена песком и оскудним ибунастим растињем. Дуге, обилне кише над југозападном Африком преобразиле су пустињу Калахари. У овом далеком кутку, где се стицху границе провинције Кејп, Бечуане и југозападне Африке, живе људи навикли на оскудицу и тежак рад. Овогодишње кише толико су промениле природу, да ће се њене благотворне последице осећати петнаест наредних година. Ту ће се неколико следећих година жети најбоље жито у читавој југозападној Африци, а људи ће имати свежег воћа, поврћа, па чак и цвећа. Усред пустиње моћи ће да се лови рибе. Нагомилана вода што је подсећала на праву поплаву, провалила је многе бране и „потерала“ рибе хиљадама миља према југу, у нове реке.

Још у децембру пумпе на оскудним фармама извлачиле су из бунара последњу капичицу и сланкасту воду. Последњи пут су 1934. реке Ауоб и Носо до неле свој оскудни прилог у реку Молопо и сада, тачно после 29 година, обе се поново у њу уливају. Јер, готово читаве три последње деценије њихова корита била су потпуно сува. Десетогодишња деца, која досад нису видела отворену воду, брчкају се пресећена у бакурама.

На мапама су први пут после 29 година токови река поново обележени плавом бојом као знак да у њима заиста има воде. Мада ће многа речна корита пресушити кроз три месеца благодети привремених река осећаће се још неколико година.

Субота, 16. март 1963.

ЦРНА РЕКА ИЛИ ВЕЛИКА РЕКА?

Амур је једна од највећих река на свету, дугачак је 4.510 км (са Шилком и Ононом) а одводњава у Охотско море површину од 1,84 милион км². Односи у море сваке секунде просечно 11.000 кубних м воде. Плован је на дужини од 2.846 км. Покривен је ледом 5—6 месеци годишње. Народ који живе на обалама Амуре називају га различитим именима: Кинези га зову Хеј-хе, што значи „Црна река“ и Хејлунџијан односно „Река црног змаја“, Монголи га називају Хара-Мурен — „Црна река“, а Евенци Та-мур — „Велика река“ итд. Неки назив Амуре изводе од евенске речи амур, тј. здраво („здравствуй“) како су, на водно, Евенци поздравили прве Русе који су се 1644. године појавили на Амуре.

ЦАРСКА ТВРЂАВА

На крајњем северу Швајцарске, на тремећи Немачке, Француске и Швајцарске, налази се град Базел, по величини други у тој земљи. Лежи у околици Рајне и представља велико речно пристаниште и завршну тачку рајнске пловидбе. Има разноврсну индустрију, многе научне и културне установе, универзитет (основан 1460. годи-

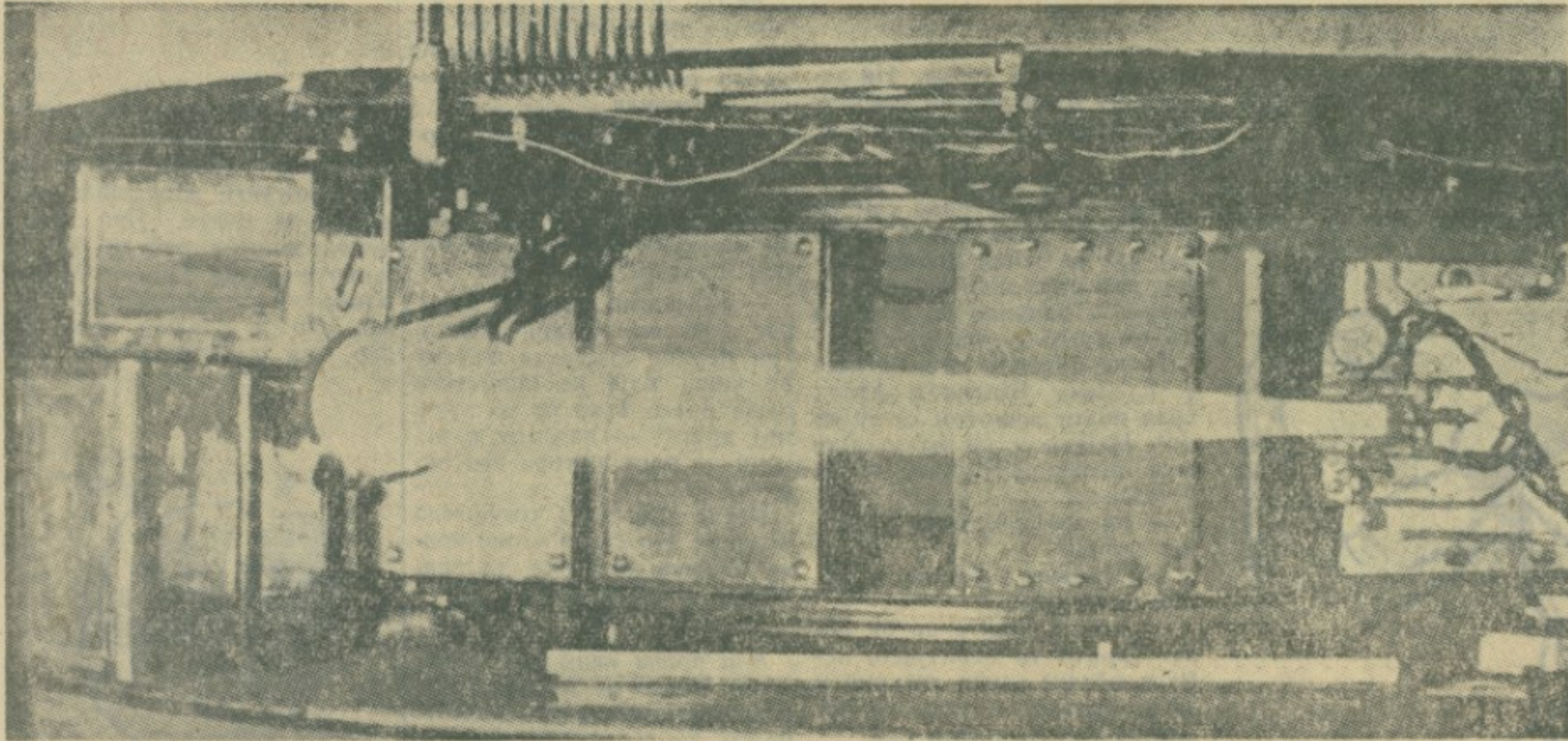
НАЈДУЖИ ПЕШАЧКИ ПУТ

Пешачки пут кроз лепе пределе — зар то не би била права радост за љубитеље природе и све оне који бар понекад желе да извесно време предахну на свежем ваздуху, далеко од градске журбаности и буке — размишљао је страсти љубитељ природе Бентон Мак-Кеј из Нове Енглеске. И његова замисао се претворила у дело — пре четврт века изграђен је, уз припомоћ великог броја присталица који су радили добровољно, пешачки пут од Мејна од Џорџије дугачак 3.300 км. Пут води кроз густе шуме, стеновите пределе, преко висоравни, цветних долина и пашњака и љубитељи природе га сматрају „седмим чудом“ света.

„Апалачки пут“ је најдужа пешачка стаза на свету: везује планину Катадин у северном Мејну и планину Огаторп у јужној Џорџији. Пролази кроз четрнаест савезних држава, кроз осам шума заштићених законом о чувању природних лепота и кроз два национална парка. Излетници могу чак и лети, у пределу Широких планина у држави Њу Хемпшир, бити изненађени снежним вјавицом, док ће их у држави Тенеси разгалити мирис непрегледних жбунова рододендрона и пламено црвених азалеа. Сваки љубитељ природе налази уз пут оно што воли: разне биљке, разноврсну дивљач, а геолози могу да проучавају формације земљишта. Само у пределу Димних планина постоји 26 врста орхидеја.

„Апалачки пут“ је прећен у целој његовој дужини први пут 1948. године. „Освајач“ је био неки Ерл Шафер из Пенсилваније који се после четворомесечног хода вратио у гојзерицама на којима више није било ни потпетица ни ђонова. Смело „путовање“ предузела је и једна жена, већ тада стармајка, али је она била довитљивија: понела је са собом седам пари ципела. Две године доцније она је поново предузела маршруту с краја на крај стазе. До данас је она једина два пута превалила тај пут — наравно пешице.

КРАЈ КАРИЈЕРЕ ЈЕДНОГ ЦИКЛОТРОНА

ИЗ ЦИКЛОТРОНА ИЗБИЈА 15 МЕТАР ДУГАЧКИ МЛАЗ ДЕУТЕРОНА, ВИДАН ЈЕ БЛАГОДАРЕЊИ СВЕТЛЕЊУ ВАЗДУХА ПОД УТИЦАЈЕМ ОВИХ ВЕОМА БРЗИХ ЧЕСТИЦА

После 23 године рада циклотрон Калифорнијског универзитета помоћу кога је откривено седам нових елемената — отишао је у заслужену пензију

Најстарији и најзаслужнији пионер историје развоја нуклеарне енергије, „60-инчни“ циклотрон Калифорнијског универзитета, завршио је јула месеца 1962. године своју славну каријеру. Тиме је обележен крај једног узбудљивог раздобља истраживања тајни природе, у коме се родило ново атомско доба.

Један од првих моћних уређаја који су икад начињени за разбијање атомског језгра помоћу убрзаних честица енергије 20 милиона електронволта, „60-инчни“ циклотрон је већ пуне 23 године, до последњег тренутка, служио без застоја у решавању тајни атомског језгра.

Проналазач циклотрона Ернест Лоренс касније директор „Лабораторије за зрачење“, пустио је 30. јуна 1939. године у погон „60-инчни“ циклотрон. Професор Лоренс, носилац Нобелове награде за физику, преминуо је пре две године и у знак сећања на њега „Лабораторија за зрачење“ је добила његово име.

У току првих година истраживања помоћу овог циклотрона, Едвин Макмилан, са-

дашњи директор „Лоренс лабораторије за зрачење“, открио је, дотада непознати елемент 93, нептунјум, бомбардујући цигарет-папир превучен уранијум оксидом, помоћу убрзаних честица циклотрона. За овај рад добио је Нобелову награду за физику.

Само годину дана касније Шведанин Глен Сиборг, садашњи шеф Комисије за атомску енергију САД, такође носиоца Нобелове награде, у сарадњи са Кенедијем и Валом, настављајући рад Макмилана, открио је још један нови хемијски елемент, плутонијум. У наставку програма истраживања откривено је још пет нових елемената: астат, киријум, баркелијум, калифорнијум и мендџевнијум. Седам, од укупно 11 нових е-

лемената, које је вештачки произвео човек, створено је помоћу ове машине.

Од проналаска плутонијума, циклотрон је радио само по неколико хиљада атома плутонијума, а до 1942. године произведено је једва толико да се помоћу микроскопа могло уочити, тј. неколико микрограма.

Читав низ открића и читава серија вештачких радиоизотопа настали су у току следећих година истраживања помоћу овог циклотрона. Откривен је тритијум, радиоактивни изотоп водоника, затим трећи изотоп хелијума, који је изванредно важан при студијама код врло ниских температура. Ове радове је

изводио Луис Алварез који је експериментално доказао и радиоактивни распад неутрона. Велики број изотопа који се данас користе у медицини и индустрији као „обележивачи“ био је први пут произведен у овом циклотрону.

Радови на овом првом великом циклотрону су износили 1939. године, само 125.000 долара. На изградњи је учествовало око 12 физичара и студената, под вођством Ернеста Лоренса. У то време техника није била на данашњем нивоу и конструктори су се борили са великим тешкоћама у току испробавања циклотрона. Велики електромагнет, чији пречник полово износи 60 инча (152 цм), није било лако израдити са довољним толеранцијама, неопходним за прецизно формирање линија снажног магнетног поља. Било је такође тешко спречити високофреквентну енергију циклотронског осцилатора да се прошири у електричну мрежу града, те је при пробним радовима велика сијалица у граду изгорела. Такође је било тешко начинити за високофреквентни осцилатор електронску цев, снаге 100 KW, што тада није постојало ни у најмоћнијим радио-станицама света. Конструкција магнета и његово дозиравање изведени су врло примитивним средствима.

Доктор Лоренс је првобитно циклотрон намењено испити-

вању и лечењу канцерозног ткива помоћу неутронског бомбардовања. Тај метод је убрзо напуштен због много ефикаснијих средстава као што је „кобалтна бомба“, те је циклотрон, ускоро после монтаже, стављен на располагање физичарима, који су од њега учинили моћно средство за откривање тајни атомског језгра.

Једна мала епизода, из првих дана експеримената, говори о великој нервози и трци за сазнањима. Када је група биолога, вршећи прве експерименте са озрачивањима живог ткива неутронима, ставила у малу комору једног миша, напрегнута живица су брижљиво пратили рад прецизних инструмената очекујући исход. После краћег времена миш је извађен из коморе, на велико разочарање присутних, угињуо. Али, после обдукције, радост је озарила сва лица, јер је констатовано да миш није угињуо од дејства неутрона, већ се једноставно угушио у малој комори, на којој су експериментатори у журби заборавили да начине отворе за довод ваздуха.

Данас, иако је „60-инчни“ циклотрон повучен са научног фронта, он ипак није бачен у старо гвожђе. Његов снажни магнет је демонтиран и пренет на Универзитет у Девису, где ће, реконструисан, да послужи за изградњу новог „72-инчног“ циклотрона, за обуку студената.

Апарат — лаборант

Један апарат, назван оточанализатор, аутоматски врши разне анализе у лабораторији: установљува проценат шећера, уреје, холестерола па чак и протеина у крви. За један сат овај апарат може да изврши до 60 мерења а досад је добар лаборант правно највише три до четири анализе шећера у крви за једно пре подне.

СЛОНОВИ ПИЈАНИЦЕ?

Слонови у Индији су се због хладноће „одали пићу“. Притерана хладним временом читава крда су се спустила у долину Асама где покушавају да се поврате од хладноће у ракициндама. Недавно је једно крдо слонова порушило инсталације за прављење ракије у подруму једног плантажера чаја и ранило четири члана његове породице. Кад су суседи, зачувши рику, дотрчали имали су шта и да виде: колоси су празнили бурад с ракијом служећи се својим сурлама уместо црева.

Род угасио светлост

Градови близанци Скапоер и Фалстербо, на крајњем југу Шведске, више од четири часа били су у потпуном мраку. Живот грађана је био за то време парализан а узрок овом изненадном помрачењу била је једна обична рода која се упела у каблове за струју високог напона.

НОВИ МОДЕЛИ ИГРАЧАКА

Ових дана се у Нирибергу одржава 14. међународни сајам играчака. На сајму је приказано више од 250.000 најразноврснијих модела играчака. Нарочито падају у очи играчке начињене од пластичних материја, и то оне великих димензија као што су двоколице и друга моторизована возила.

Изложене су и овакве играчке: комплетни аеродроми снабдевени свим елементима за ваздушну контролу, аутомобили амфибије, подморнице са електричним потискоме које могу да плове 100 метара испод воде, глисерни који вуку скијаше по води, а да се и не говори о аутомобилима: од оних из 1900. године па до најмодернијих модела снабдених свим техничким достигнућима.

Изложене су најразличити-

је гарнитуре електронског материјала од којих се делова могу направити изванредне комбинације и разни телевизијски апарати. Наравно није заборављен ни „телстар“, као ни две ракете с потиском које могу да достигну 100 метара висине као и човек-робот „Астромаи“.

Поред „модернизације“, изложени су и класични модели играчака, као што су лутке, кукле, меце и толико жељене железнице којима се најрадије играју тате.

За девојчице су конструисане ултра-модерне кухиње од једног квадратног метра, у којима се налазе сви апарати којима располаже савремено „домашинство“. Највећу пажњу девојчица ипак привлаче лутке које имају изглед и одећу беба и које могу да плачу и да се смеју.

МАТЕМАТИЧКА УКРШТЕНИЦА

У сваки квадрат долази једна цифра решења одговарајућег задатка. Децимални зарез се не узима.

Водоравно:

1) Решити једначину: $(x - 2)(x - 3) = 2(3x - 10)$

2) Површина делтоида да је 36 , да 34

3) Полупречник већег круга, ако је површина кружног прстена $559 \pi \text{ cm}^2$ а полупречник мањег круга 15 cm

4) Полупречник круга упишног у квадрату обима 224

5) Површина квадрата чији је обим 72 cm

6) Број степени једног угла у правилном петоуглу.

7) Решење за x из система $3x + 7y = 20$ и $5x - y = 8$

8) Решење за x претходног система.

9) Решење једначине $2 - x - 3 = 14$

10) Усправно:

1) Висина правилне четворостране пирамиде; код које је $V = 12054 \text{ cm}^3$ и $a = 21 \text{ cm}$

2) Полупречник круга површине $113,04 \text{ cm}^2$ ($\pi = 3,14$)

3) Производ два броја чији је збир 35 а разлика 27

4) Ширина правоугаоника

у коме је дијагонала 1 m а дужина 96 cm .

6) Површина троугла: $a = 4 \text{ ha} = 415$

9) Површина правоугаоника дужине 47 и обима 106 .

1	2	3	4
5	6	7	
	8	9	
10			11
12		13	14

10) Решење система једначина (прво x па y) $3x + 2y = 7$ и $3x + y = 5$

11) Решење за y из система:

$\frac{x}{4} - \frac{y}{5} = 2$ и $\frac{x}{6} + \frac{y}{4} = 9$

14) Решење једначине: $(5a + 6)^2 - (4a - 2)^2 = (3a + 5)^2 + 53$.

Саставио Милорад Зечевић, наставник Крушевца, Првомајска 33

(Решење у следећем броју)

У СВЕТУ БРОЈЕВА И ФИГУРА

ПРОБЛЕМИ

Задатак и проблем су иста ствар, мада се у нашим уобичајним математичким „проблемима“ схвата уже, као нарочита врста математичког задатка. Наиме, проблем је задатак из практичног живота, испричан речима говорног језика, којег се решава вештином да се ситуација у задатку преведе на математички језик. Преостали део посла је најчешће решавање једначина. Ево за почетак једног примера, не баш од најлакших.

Проблем. На играцима је било укупно двадесеторо девојака и младина. Зна се да је Марија играла са седморицом, Јелена са осморицом, Весна са деветорицом, и све тако до последње Иванке која је играла са свим младинама. Колико је било младина а колико девојака?

Решење: Девојке ћемо „нумерисати“ (или „избројати“, или „пописати“) на овај начин: Марија број 1, Јелена број 2, Весна број 3, и тако даље све до последње Иванке: број n . И она има свој број, само га не знамо, а наћи ћемо га. Подвлачимо и ово: n , редни број последње — Иванке, је баш укупан број играчица; ако је редни број последње: n , њих има n . (Гледајте да се ово добро разуме. Да упростимо овако. Ако играчица има три и ако их

избројимо: прва, друга, трећа, онда је редни број треће, број 3, укупан број свих играчица).

Лепо. Сада треба запазити везу редног броја девојке са бројем партнера са којима је играла. Прва је играла са седморицом, друга са осморицом, трећа са деветорицом, и све тако. Шта се ту запажа? Да је број партнера са којима је нека девојка играла за шест већи од редног броја те девојке.

Девојка бр. 1 играла са $6+1=7$ партнера
" " 2 " са $6+2=8$ "
" " 3 " са $6+3=9$ "

и тако даље.

Девојка број n играла са $6 + n$ партнера.

У задатку је речено да је Иванка (девојка број n) играла са свима, дакле младина има $6 + n$. Сада је просто: девојка има n , младина $6 + n$, а укупно их је 20. Дакле,

$$n + (6 + n) = 20.$$

Решење једначине је $n = 7$, девојка има 7, младина 13.

За вас, ево сличног задатка, који се решава на исти начин.

Задатак. На играцима је дошло 60 девојака и младина; 10 младина свирају, 5

не умеју да играју већ само посматрају, а 7 девојака седе. Од девојака које играју Аница игра са петорицом, Биљана са шесторицом, Вера са седморицом, и тако редом до последње Светлане која игра са свима. Колико је укупно девојака, а колико младина на играцима? (Одговор: 24 девојке и 36 младина).

ДИОФАНТОВА БИОГРАФИЈА

О старом и важном грчком математичару Диофанту историја математике не зна много. Ипак на његовој је гробници остао запис у облику математичког задатка, запис који садржи најважније о његовом животу. Навешћемо превод тог записа у говорном језику а упоредо у математичким знацима бројевне податке о којима је реч.

Говорни језик	Математички симболи
Путнице! Овде је сахрањен Диофантов прах.	x (гођест, нека је број година његова живота означен са x)
А бројеви ће, о чуда, рећи дужину века његова	$x/2$
Шестину живота му чини детињство дивно!	$x/6$

А део дванаести прође док се не закомичи	$x/12$
Седми део века проведе у браку без порођа	$x/7$
А наредних му пет година доведе првенца сина	5
Чији је лепи живот трајао пола очеве живота	$x/2$
И у дубоком болу старац преживе четири године синовљевој смрт	4

Реци, после колико година живота умре Диофант!

Решење. Ако саберемо шестину (детињство) и све редом бројеве година појединих раздобља, добија се као збир број година његова живота. Према томе

$$x/6 + x/12 + x/7 + 5 + x/2 + 4 = x.$$

Сада решимо ову једначину, тј. највише број који задовољава једначину. После неког рачуна који овде нећемо спровести, и који можете сами, добија се да је решење број 84. Диофант је живео 84 године. Ето још једног примера „проблема“.

(Наставиће се)

»ПРОИЗВОЂАЧ« КИШЕ

Кристоф Раф, стручњак за метеорологију на универзитету у Отави, испричао је, после званичне конференције, скупу научника шаловиту причу:

Пре десетак година добио сам задатак да поставим метеоролошку станицу на висоравни Ши-Швап у Енглеској Колумбији која је једна од провинција западне Канаде, дуж пацифичке обале. Иако провинција она је велика као Шпанија и Португалија заједно.

Ваздух — ткач

Пре неколико година чехословачки текстилни конструктори су ткачки разбој без чунка. На њему се текстилне нити провлаче помоћу водених млазева. Тај нови разбој имао је, у односу на старе, многа предности али и недостатака. На њему су се могле израђивати само тканине од непромочивих или синтетичких влакана.

ЖРТВЕ ЗЕМЉОТРЕСА

Статистичари су израчунали да је приликом земљотреса за последњих 60 година, погинуло 500.000 лица. Само Италија је у овом веку имала 100.000 жртава.

Оно је било једна грана Атнаха, црвенокожаца на Пацифику.

Живео сам крај њих и међу њима али они нису обраћали пажњу на мене. Нису се интересовали за мој посао јер су били заузети својим козама, мршавом живином, крљавим кукурузом и својим чудним ма скама које су личиле на полинежанске црвене патлиџане.

Пардон! Био је један човек који се интересовао за мене: Каваш — врач племена, „лекар“.

Замислите малог, спеченог човека свег у борама, исушеног као корен, боје старог бакарног казана и очију живих као у миша-њушкала. Носио је памучну црвену кошуљу — симбол моћи и дуговечности и испрљани огртач од теже тканине црне и бледолаве боје украшен мотивима у облику ока — што је значило да види и чује све тајне.

Стало се врзало око мога шатора и мојих инструмената, тобож незаинтересован, али ја сам видео да их пажљиво осматра. При мом доласку поклоњено сам му једну лулу од морске пене, што је било довољно да стекнем његову дубоку захвалност, а понекад сам му, у неколико речи, казao понешто и о моме послу.

— Ја испитујем небо и облаке! — рекох му једном приликом и не слутећи да сам од тог тренутка постао његов конкурент, јер је дотле на висоравни Ши-Швап он био једино моћан — доводио је кишу и стварао лепо време.

Прошло је 75 дана а киша није пала. Нежне стабљике кукуруза су се повиле до пра шњавог гла. Становници племена су се смрачили и ја сам добро видео како Каваша гледају испод ока. Једне вечери њихова галама допре и до мене. Оштри глас врача једва се пробијао из protesta и претњи.

У зору он упаде у мој шатор. Био је намазао лице бојама: црвеном чело, али у облику лествица као да се пење по њима, а образе црним и по њој белом — капи кише.

Поздрави ме и ја му отпоздравих. Видећи да га не питам зашто је дошао, он поче сам — рече ми да је његов народ врло рђав, правили су буку и заподели са њим свађу зато што није изазвао пљусак тако потребан њиховим житима.

— Ех, ех! — рече ми он јадајући се. — Дobar човек је овде у рђавом положају!

— Па зашто им, Каваш, не створите кишу? Кад сте већ врач умете ваљда и да је направите — покушах да се нашалим.

— Дати кишу њима? — отпљуну он презриво. — Ти их не познајеш, дају им је кад они мени даду козе и кокошке. Зар сам ја луд да им је дам пре него што ми донесу оно што тражим. Они би ме преварили и оставили да умрем од глади. Не, нека чекају! Ако ми не донесу потребне намирнице ни једна кап кише неће пасти на Ши-Швап. Прете да ће ме убити, али нека, нека пропадне и њихова жетва, нека им по-

скапа њихова стока. Не заслужују боље јер не извршавају своју дужност према мени.

Ја сам се веома забављао слушајући га. Осећао сам на шта стари ђаво циља: он би дао све за један добар пљусак, али није знао како да се извуче и рачунао је, очигледно, на моју помоћ.

То не би било први пут да у племену Шишка и Атнах врач плати животом своју немоћ. Наједном, он сколопи тешке трепавице и упита ме без устезања:

— Да ли пада киша у твојој земљи?

— Наравно, — рекох — често него овде.

— А шта радите да би пала? Пошто ти испитујеш небо и облаке умеш сигурно и да је правиш — рече он посматрајући ме испод ока.

Објасних му да код нас нико не верује у „произвођаче кише“ и да ми имамо друга „чуда“ — зраке сунца заробљавамо у стаклене боцице и њима осветљавамо ноћ. Ово сазнање га је лупило, али га није поразило и он упорно настави да наваљује:

— Али, ја мислим да кад ви то умете, знате сигурно нешто и за кишу...

Каваш се стално окретао око овога и лукаво покушавао на све начине да ме наведе да нешто кажем.

— Желео бих да знам — наизад рече отворено — твоје мишљење о данашњем времену.

Било ми је већ досадило да дужим, тим пре што сам још пре три дана приметно формације кишних облака како се полако приближавају.

— Па добро, Каваш, — рекох — не гарантујем ти неку дугу кишу али ускоро ће добар пљусак наквасити вашу висораван.

Мој врач скочи као убојен:

— То сам и ја знао! За два дана ја ћу им дати кишу, пра ви пљусак! Идем да их одмах искупим и саопштим им:

— Угурсузи! Ако ми вечерас донесете четири козе и три мерике кукуруза пљуску ће киша која ће повратити вашу поља. Тако се то ради, мој драги! — намигну и искочи из мога шатора као опруга.

После два дана пљустала је киша цео сат и углед врача Каваша попео се до дивљења.

Али прича овим није завршена. Каваш је једним каменом направио два удараца: уместо да ми се захвали за своју повраћену популарност он искористи прилику да ме дискредитује. Успео је да увери све да мјје присуство изазива срибу духова. Да би сачувао углед само за себе и владао и даље сујеверним племеном на висоравни Ши-Швап, он ме оптужи да сам опасан.

Није ми остало ништа друго него да савијем шатор и спакујем моје ствари. Тако је, додуше не први пут, „знање“ врача надвладао знање научника — Каваш, „произвођач“ кише победио је метеорологију. Ја сам извукao кестене из ватре а мој Каваш га је у сласт појео.

На Месецу — најпре ПИЛИТИ

Према мишљењу научника, пре но што човек почне да „насељава“ Месец он ће на њега послати животиње које служе за опите. При томе треба водити рачуна да те животиње „не заразе“ Месец земаљским микроорганизмима. То је сложен проблем. Јер, све животиње још при-

рођењу имају у крви, органима за варење и другим ткивима разне бактерије и вирусе које су добиле од својих мајки.

Амерички научник Дозеф Пинсек сматра да први путници са Земље на Месец треба да буду пилићи или младунци какаве друге птице јер су у тренутку доласка на свет савршено стерилни у погледу микроба и бактерија.

1.800 ГОДИНА СТАРЕ ТКАНИНЕ

Археолошка ископавања која професор Игал Јардин врши по пећинама дуж обале Мртвог мора пружају могућност да се створи слика о животу палестинског становништва у другом веку наше ере. При ископавањима изишли су на светлост дана разни предмети који су начињени од веома трошних и кварљивих материја какве досад још археолози нису открили, нарочито ако се узме у обзир одлично стање у коме се налазе. Да су се ти предмети тако одлично сачували вероватно треба захвалити изванредно сувој клими карактеристичној за ово подручје.

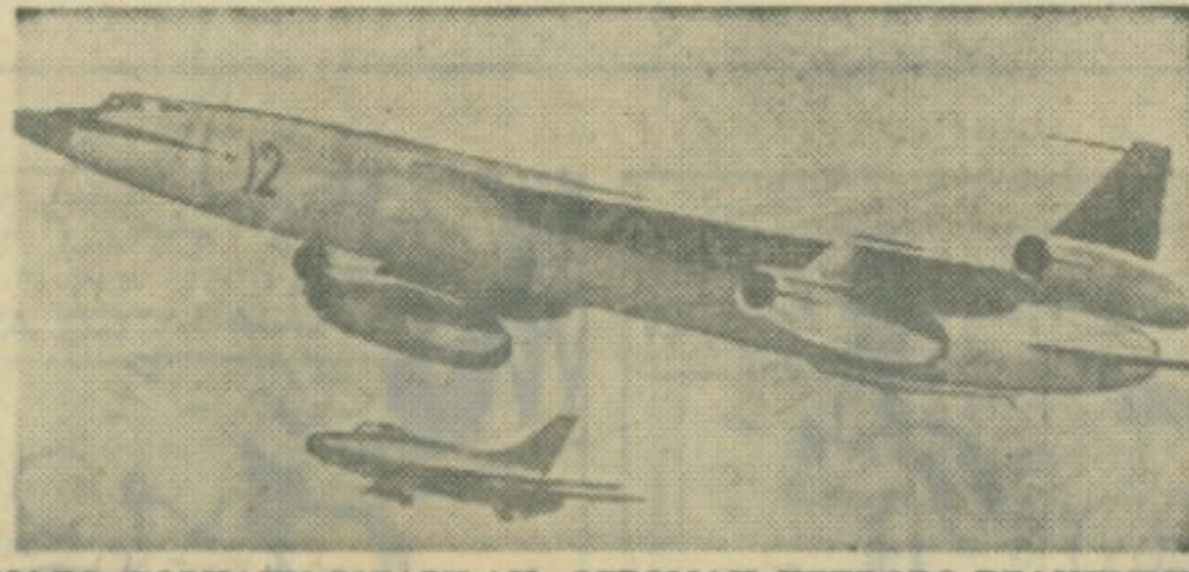
Професор Јардин нашао је одела стара око 1.800 година, начињена од тканина које су обојене у 33 разне боје, односно нијансе. Не само тканине, него и боје на њима одлично су сачуване. Боје на старим тканинама проучене су помоћу нарочитих спектроскопа и инфрацрвених зракова.

Стари становници Палестине строго су се држали забране из светог писма да се у тканинама вуна не сме мешати с конопљом. То се види и у тканинама које је Јардин недавно открио.

ХЕМИЈА У ТЕХНИЦИ БЕЗОПАСНОСТИ

У хемијској лабораторији научно-истраживачког института за медицину рада у Букурешту пронађен је заштитни раствор за раднике који длазе у сталан додир с ми-

нералним уљима, органским растварачима и шкодљивим масноћама. Раствор образује на кожи заштитни слој отпоран према дејству поменутих материја.

МАЛО ПОЗНАТИ МЛАЗЊАК, ОГРОМАН ЧЕТВОРО-РЕАКТИВНИ БОМБАРДЕР СА ДЕЛТА КРИЛИМА, ПРИКАЗАН ЈЕ НА ВАЗДУШНОМ МИТИНГУ У ТУШИНУ ВЛИЗУ МОСКВЕ

СТРАХ ОД КИШНЕ КАПИ...

Једна опасност узнемирава инжењере који треба да стварају надзвучне авионе сутрашњице: минијатурна, банално мала капљица кише.

Како се она не среће у природи никад сама, већ милиони и милиони њих, инжењери се боје да оне не причине велику штету трупу млазњака кад лети кроз олују или пљусак.

Опити који су у лабораторији вршени показали су да обична капљица воде избачена брзином од 3000 км на сат постаје разоран пројектил, тврд као челична кугла. Оваквом брзином она ствара у металном оклопу авиона прави мали кратер. Значи, већ изнад звучне брзине, то јест на 1100 км/х киша постаје права опасност.

Употребљавајући снажне специјалне ракете са компримованим ваздухом, експериментатори бомбардују капљицама воде хиљаде плочица плексигласа, алуминијума, челика који не оксидише и дру-

гих метала који се користе у авијацији. Опити вршени фототографским повећањем „рупа“ и „кратера“ проузрокованих капљицама - пројектилима, омогућавају да се предузму нове мере безбедности при избору материја за изградњу надзвучних авиона.

ГУМЕНА АУТОМОБИЛСНА ДИЗАЛИЦА

Једна британска фирма у Портсмауту израдила је гумени душек који служи као аутомобилска дизалица. Душек се стави испод аутомобила и помоћу црева споји се са цеви кроз коју излазе испушни гасови. Гасови напуне душек који постепено одиже аутомобил. Пробе с гуменом дизалицом дале су одличне резултате.

ИЗНЕНАЂЕЊЕ

На недавно одржаној кинолошкој изложби у Лондону посетиоци је поред необичних расних паса очекивало још једно изненађење: у дворици се није осећао никакав мирис. Научници су пронашли нови препарат који ће уништавати животињски мирис, нарочито у затвореним одајама.

Посета каменом добу

Какво је било здравље човека у камено доба? Да би на ово питање добила одговор Светска здравствена организација је упутила једну експедицију у бразилску прашуму где живи једно индијанско племе које до сада још није дошло у контакт са цивилизацијом. Резултати су ови: мушкарци су најмање до четрдесете године изванредно здрави, сви без изузетка имају здраве зубе, док жене ра-

не старе, имају лепе зубе и болују од различитих болести.

УМЕСТО СЛАМЕ

Научници са универзитета Гисен у Немачкој недавно су довршили елаборате о новим лекајима за стоку од неке пластичне материје уместо до садашњих од сламе. Једино су се коњи показали алергични према овој новој материји.

НА ЈЕЗЕРУ МИГЕЛ ВЛИЗУ ВЕРЛИНА ЈЕДРИЛО СЕ НА ЛЕДУ ЈОШ 1892. ГОДИНЕ

ЗРАЧЕНЕ ЋЕЛИЈЕ БРЖЕ ИЗУМИРУ

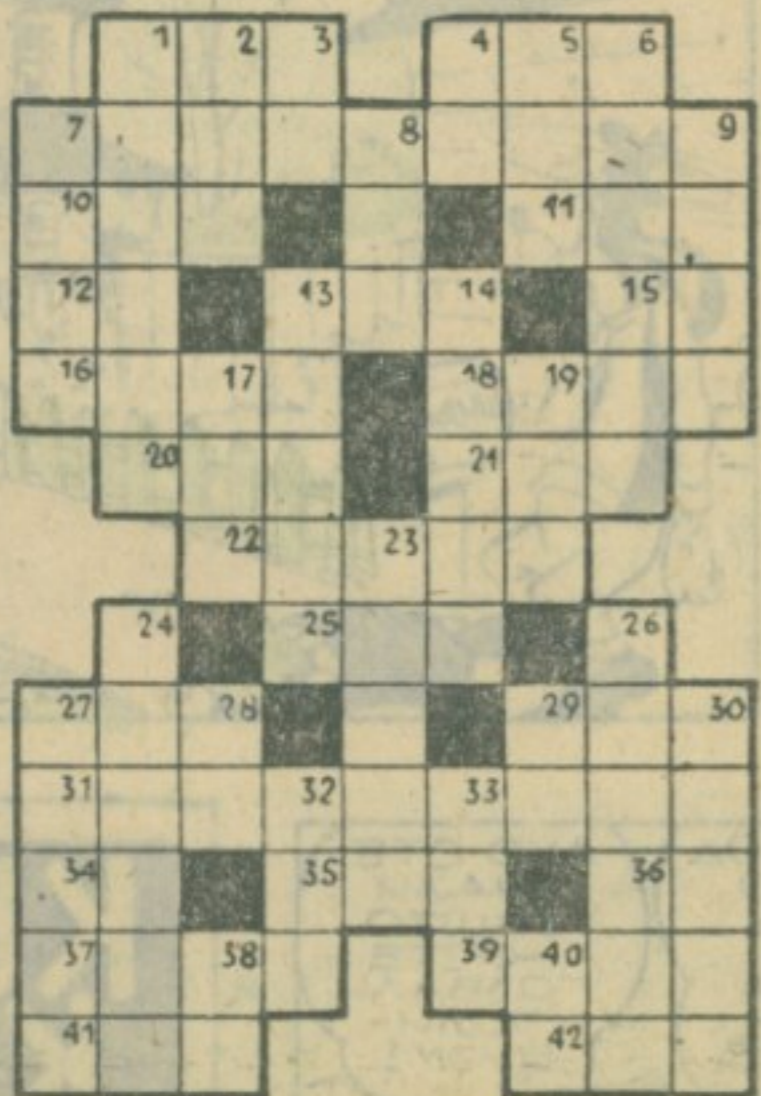
Човекова бела крвна зрна излагана зрачењу изумиру на исти начин као и нормалне ћелије само знатно брже. И код зрачених и код незрачених долази до вакуолизације, стварања мехурића, у хелијумном језгру.

Нормалне ћелије изумиру после десет дана вац човековог организма а после шест дана ако су примиле дозу од 10 рентгена. Доза од 1.000 рентгена убија их за свега 12 до 24 часа. Др Срек који је вршио ова испитивања пронашао је да су ћелије из човекове крви знатно осетљивије него у пацова, зеца или других животиња.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) млечни производ; 4) шанец; 7) град у Холандији; 10) војвођански шахмат; 11) врста папугаја; 12) авио-ричка скраћеница за реч „све у реду“; 13) наша фабрика аутомобила; 15) комедија Бранислава Нуша; 16) река у СССР; 18) индијски новац; 20) телефонски позив; 21) дипломатско тело; 22) наше полуострво; 25) дивља ружа; 27) свеца; 29) острво на Јадрану; 31) окретност, вештина; 34) узвик; 35) скраћеница италијанске радио-телевизије; 36) скраћеница за телевизију; 37) главни град Гане; 39) наша река и планина; 41) изнад; 42) поклон.

Усправно: 1) јужно море; 2) острво на Јадрану; 3) истурени део копна у море; 4) завод крај Ниша; 5) похвална песма; 6) река у Македонији; 7) планина у Грчкој; 8) збирка старе скандинавске књижевности; 9) једна планета; 13) северноамерички песник (Роберт); 14) река у Славонији; 17) свеца; 19) врста грозда; 23) илустрација из III в. пре н. ере; 24) легија никла, бакара и цинка; 26) планина у Македонији; 27) град у Горњем Египту; 28) хемиски знак

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Тарим; 6) брзо; 8) Ару; 9) ора; 11) радиограм; 14) Ад; 15) сис; 16) на; 17) ауто; 19) еа; 20) во; 21) гр; 22) ко; 23) слаба; 25) ап; 26) ало; 27) ре; 29) каблограм; 32) Ард; 33) Бос; 34) телефон; 37) Данон.

Усправно: 1) труд; 2) аз; 3) рококо; 4) иј; 5) Маор; 6) брада; 7) врана; 8) ара; 10) ама; 12) исто; 13) Ги; 18) уво; 19) ера; 21) глог; 22) квартал; 23) Словен; 24) браон; 25) Ака; 26) ал; 28) Емо; 30) Влед; 31) реон; 35) ла; 36) фо.

НАПРАВИ САМ

ВЕЗ ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

Вероватно сте више пута чули како ваша бака или нека старија рођака каже: „Е, у моје време девојке су знале и да везу, а не као данас — готово не умеју ни иглу да држе“. Да бисте им показале да то није баш тако и да и ви такође умеете да везете — украсите овим једноставним везом таблету за послужавник, сет за сто или, ако волите, јастуче или марамицу од батиста, што можете употребити као поклон за вашу маму, баку или другарицу.

Девојчице које су веште могу да извезу листиће цветова концима разних боја нуним везом, пружајући бодове од центра ка ивицама листа. Почетнице ће везти једноставним бодом (тако званом штиљитском) само кружиће у центру и кругове по ивицама цветова. Листови и

гранчице биће везени истим бодом.

„Мустру“ за вез имате на нашој слици у правој величини. Ставите је на материју коју мислите да извезете а испод увуците комад индиго-папира окренут тканини обојеном страном. Врхом оловке пажљиво поалачите преко цртежа, не притискујте сувише да се не би заруљала материја. Кад завршите са пречртавањем подигните пажљиво мустру и индиго — на вашој материји ће остати преликан цртеж. Ако сте већ набавили коцке можете почети одмах да везете, али pazите да вам бодови буду равномерни.

На крају порубите ивице и проверите да ли су сви коцки са наличја добро провучени — јер то ће бити слика ваше уредности.

Кокосов орах као висећа саксија

На слици се тачно види како се од љуске кокосовог ораха може начинити висећа саксија за цвеће. Најважније од свега је то да се кокосова љуска не престерује по средини. Јер, за висећу саксију потребан нам је нешто већи комад од половине ораха, и то онај на коме се не налазе „окци“. Морате pazити да рупе, кроз које ћете касније провући вршце у боји помоћу којих ће се саксија окачити на зид, не буду избушене сувише близу ивица, јер је кокосова љуска од тргов материјала на при раду може да проне.

Јесће ли већ чули да...

... на 1 квадратном метру тла живи више инсеката него људи на читавој земљиној кугли.

... кроз поште на читавом свету за један минут прође просечно 5 милиона писама.

... на Гренланду постоји школа где у обавезне предмете долази изградња чамаца и управљање псећом запрегом. Поред тога, у овим школама дечаци уче да рукују харпуном, а девојчице да шиву одела од крзна.

... најдуже је летео један албатрос — прешао је 6.630 км — од

Филипина до Мидвејских острва на Папифику.

... најређа животиња на свету је тасмански вук, највећи од сисара месождера са кесом на трбуху. Толико је постао ређак да га већ дуго није приметили ни једна експедиција у овој области.

... најмањи од сисара дугачак је свега 40 милиметара. То је једна врста дивљег миша, чије научно име гласи: *mus musculus*. Живи на обалама северно од Медитерана.

... пентеконтера је га лија на једра са 50 весала.

... Платон који је по знању надмашивао друге образоване Грке био је чврсто уверен да људи живе „само око Средоземног мора као жабе око баре“.

... Питејн, велики морски путник, који је први пронашао обале Енглеске 340. године пре н. е. видео је и доказао Месечев утицај на морску плиму и осеку као и да се Поларна звезда не налази на небу изнад самог пола — што је доцније научно и доказано.

... већ у 26. години Бетовен је почео осећа-

ти да губи слух. Тада настаје и прва његова криза.

... базрџанче, деминутив од турске речи базрџан значи трговац.

... милионити по реду дан од почетка наше ере наступиће приближно тек кроз 800 година.

... антрфиле је мањи новинарски чланак, понекад заједљив и жућан.

... у време стварања представе о Земљи, Ин-

дуси су говорили да су Хималаји као тучак међу планинама, другим планинама, и да се у њему ствара семе света.

УОХНАЗАР

Ква-Ква!

Увећује Паја Патак

ВЕБА БАШТА

Дошла Паји Патку у посету мајка са села. Међутим, после неког времена он поче да примећује како старица све лошије изгледа. Забринут он је посла лекару, и она се врати сва радосна са цедуљом на којој је писало:
„Драги госн' Паја, ваша мама је здрава, потребна јој је само већа бајта.“

НИЈЕ ВАЖНО

Заболео Шиљу зуб и он отишао зубном лекару. Међутим, како није затекао лекара у ординацији он сав срећан уписа асистенткињу:
— Реците ми молим вас кад ће доктор опет бити одсутан?

ЗАШТО ПИТА

И Пера Ждера је био на броду кад се овај услед велике буре преврнуо. Не журећи се, онако флегматичан, он мирно леже на једну даску. После неког времена наиђе један брод. Капетан видећи га како мирно лежи уписа забринуту:
— Ви сте бродоломник?
— Јесам, а зашто питате? — једва диже главу Пера.

ХВАЛА, НИШТА

Шиља путује први пут у иностранство. На граници за цариник пита:
— Коњак, виски?
— Не, хвала — рече Шиља учтиво. — Никад не нијем ујутру.

